

IZ NAŠIH ENOT

Usposabljanje pivških tankistov

SPREMLJAMO

Praznik 72. brigade
Slovenske vojske

Marko Pišlar

ZGLED IN NAVDIH

Konec novembra smo praznovali državni praznik, dan Rudolfa Maistra, v spomin na 23. november 1918, ko je general Maister s svojimi borci razorožil nemško varnostno stražo in prevzel vojaško oblast v Mariboru. General Rudolf Maister je s svojo odločnostjo in neomajnimi dejanji dosegel, da je večji del štajerskega in koroškega ozemlja prišel pod slovensko oziroma jugoslovansko upravo. Maister ni bil le pesnik, slikar in ljubitelj knjig, temveč predvsem velik domoljub, vizionar in vojaški strateg, ki se je zavedal pomena odločnega boja za narodov obstoj, kulturo in svobodo. V prelomnem zgodovinskem obdobju za prihodnost slovenske države je z navdihujočim zgledom in junaškimi dejanji v boju za severno mejo pomagal uresničiti dolgoletni sen številnih generacij Slovencev po samostojni državi ter slovenski vojski, ki smo ju dočakali s slovensko osamosvojitvijo in zmago v vojni za samostojno državo leta 1991.

Maistrov duh in njegova junaška dejanja so bili in ostajajo zgled ter navdih mnogim generacijam pripadnikov Slovenske vojske, ki nadaljujejo Maistrovo plemenito izročilo, da z orožjem in predanostjo vojaški uniformi vsak dan služijo svoji domovini, Republiki Sloveniji. To velja tudi za pripadnike 72. brigade Slovenske vojske. Ti s slovesnostjo v spomin na Maistrova plemenita dejanja vsako leto novembra v mariborski vojašnici, ki nosi njegovo ime, ponosno praznujejo svoj dan enote.

FOTO Bruno Toič

5
NA SEJMU KARIERNIH
PRILOŽNOSTI TUDI
SLOVENSKA VOJSKA

Mladim predstavili
vojaške poklice

16
IZVEDLI DRUGI TEČAJ ZA
SREDNJE IZVIDNIKE

Rdeče baretke za nove
pripadnike 10. izvidniškega
bataljona

20

DEKLARIRANE SILE SV
NA VAJI JESEN

Preverili postopke
naraščanja sil in delovanja
v povečanem obsegu

8

PRAZNIK
72. BRIGADE

V Mariboru slovesno
ob dnevu enote

18

BIG BAND NAVDUŠIL
NA RAZPRODANEM
KONCERTU

Zimzelene jazzovske in
pop popevke v izvedbi
vojaškega orkestra

44

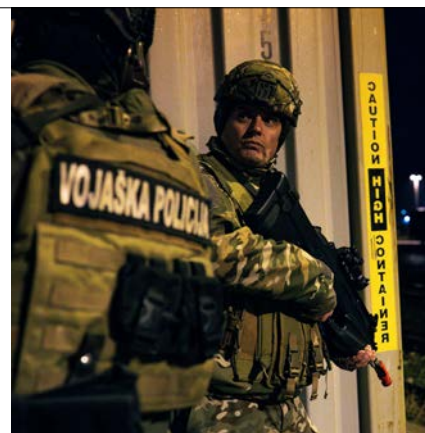
VOJNI MUZEJ
VIPAVA Z NOVO
ZBIRKO

Predstavljena
stoletna vojna
zgodovina Slovencev

14
PODPIS NAČRTOV
CIVILNO-VOJAŠKEGA
SODELOVANJA

Podpora organizacijam
v javnem interesu na
obrambnem področju

19
URILI UKREPANJE V
PRIMERU TERORISTIČNE
GROŽNJE

Z deležniki
nacionalnovarnostnega
sistema na vaji Skok

VARNOST KOT SKUPNA VREDNOTA IN ODGOVORNOST VSEH

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Marko Pišlar

V auditoriju Ministrstva za obrambo so 11. in 12. novembra potekali 9. dnevi nacionalne varnosti, ki jih tradicionalno organizirajo Inštitut za varnostno kulturo (IVK), Slovensko združenje za varen svet, Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru ter Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani. Dogodek je namenjen mladim ter strokovni in širši javnosti, njegov namen pa je ozaveščanje o pomenu varnosti in varnostne kulture z družbenega ter strokovnega vidika.

Letošnja osrednja tema je bila varnostni pomen in delovanje zaporskega sistema Republike Slovenije, ki predstavlja pomemben člen v verigi zagotavljanja nacionalne varnosti ter družbene stabilnosti. Na odprtju konference v Ljubljani so zbrane nagovorili predstavniki akademske in politične sfere: Andrej Kovačič, vodja programske-organizacijskega odbora konference, prof. dr. Samo Uhan, dekan Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, prof. dr. Andrej Sotlar, prodekan Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, mag. Andreja Kokalj, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje, Tina Heferle, državna sekretarka na Ministrstvu za notranje zadeve, ter mag. Borut Sajovic, minister za obrambo Republike Slovenije. V svojih nagovorih so poudarili, da je varnost temeljna vrednota vsake družbe in obenem skupna odgovornost vseh državljanov. Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je v svojem govoru izpostavil, da je od varnosti odvisna stabilnost naše domovine, kar je naloga, pravica in predvsem dolžnost vseh. Poudaril je, da je Slovenija prepoznana kot ena najvarnejših držav na svetu, vendar moramo varnost vsakodnevno krepiti in o njej odkrito govoriti, saj nič ne pride samo od sebe. Opozoril je še, da je enotnost temeljni pogoj za varnost države: »Trdno sem prepričan, da je varnost države odvisna od zaporskega sistema, pravosodja, notranjih zadev, sistema zaščite in reševanja, policije, vojske – od tega, kako smo opremljeni in izobraženi ter predvsem enotni.« Minister je med drugim poudaril, da največja nevarnost za družbo ni zunaj naših meja, temveč med nami: »Takrat, ko drug v drugem ne vidimo več rojaka, soseda ali sodelavca, temveč pripadnika neke stranke ali ideologije. Čas je, da to spremenimo.« Spregovoril je tudi o modernizaciji obrambnega sistema in spodbudnih trendih: velikem zanimanju za vojaške tabore, povečanem števi-

Minister Sajovic je izpostavil, da smo ključ varnosti ljudje.

lu zaposlitev, pogodbenih rezervistov ter vojaških štipendistov. »Ključ varnosti smo bili, smo in bomo ljudje,« je nagovor sklenil minister.

Na otvoritvenem dogodku so bila podeljena tudi priznanja posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom pomembno prispevali k razvoju, ugledu ter krepitvi varnostne kulture v Sloveniji. Prejemniki priznanj so bili Prostovoljno gasilsko društvo Zreče, policist Matej Pogačar, vojakinja Suzana Ropret, pripadnica 10. izvidniškega bataljona, pravosodni policist Branko Fon, reševalka nujne medicinske pomoči Tina Malovrh in varnostnik Milan Kampuš. Ambasador lokalne varnosti je postal Dušan Ehatič, priznanje za prispevek k vojaški obrambi je prejel višji štabni praporščak Danijel Kovač, priznanje za prispevek k razvoju nacionalne varnosti prof. dr. Iztok Prezelj, priznanje za življenjsko delo na področju prehranske varnosti dr. Črtomir Borko, priznanje za življenjsko delo na področju osebne varnosti in samoobrambe pa Rado Krušič. V nadaljevanju dogodka so potekali okrogle mize in predavanja o zaporskem sistemu v Republiki Sloveniji, v okviru splošne sekcije pa razprave o aktualnosti splošne vojaške obveznosti, raziskavi Inštituta za varnostno kulturo o varnosti žensk, krepitvi odpornosti na kibernetično grožnjo, porastu groženj z droni, poslovni logiki razumevanja korporativne varnosti ter o sodelovanju med Slovensko vojsko in Nacionalno gardo Kolorada.

Med dobitniki priznanja sta bila tudi pripadnica in pripadnik Slovenske vojske.

NA SEJMU KARIERNIH PRILOŽNOSTI TUDI SLOVENSKA VOJSKA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Tadej Krese in Jerneja Grmadnik

Z avod Republike Slovenije za zaposlovanje je tudi letos organiziral vseslovenski Sejem zaposlitveno-kariernih priložnosti, ki je 6. novembra napolnil dvorane Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Več kot 150 razstavljalcev iz gospodarstva, izobraževalnih ustanov in državnih organov je obiskovalcem predstavilo svoje poklice, programe in možnosti za zaposlitev. Med njimi se je obiskovalcem predstavila tudi Slovenska vojska.

Med tistimi, ki so obiskovalcem približali vojaški poklic, je bil tudi letališki gasilec Jan Žnidaršič iz 107. letalske baze 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe. »Za vstop v naše vrste je treba opraviti temeljno vojaško strokovno usposabljanje in gasilsko šolo. Mlade pogosto zanima, kakšna sta delo in plača ter kako poteka usposabljanje,« je pojasnil Žnidaršič. »Poklic letališkega gasilca je specifičen – združuje znanje gasilstva in letalstva. Sodelujemo pri vseh letalskih postopkih, od tankanja do tehničnih posegov. Delo je raznovrstno, odgovorno in omogoča sodelovanje z različnimi službami. Trenutno poteka več razpisov za poklicne gasilce, zato vabimo vse, ki jih zanima takšno delo, da se nam pridružijo,« je dejal sogovornik. Svoje izkušnje je delil tudi poddesetnik Žiga Majcen iz 10. izvidniškega bataljona, ki je obiskovalcem pokazal oklepno vozilo Valuk in predstavil delo izvidnika. »Veliko obiskovalcev pride prav zaradi vozila – zanimajo jih oprema, orožje in način dela. Sam sem se najprej odločil za prostovoljno služenje vojaškega roka, da bi preveril, ali mi ta poklic ustreza. Izkušnja je bila odlična, zato sem se zaposlil v vojski. Tu vladata močan timski duh in tovarštvo. V težkih razmerah se lahko zaneses na kolege,« je povedal poddesetnik. Dodal je, da vojska ponuja številne možnosti dodatnih usposabljanj, od licence za vožnjo težkih vozil do tečajev za bojnega reševalca ali specialista za orožje. »Možnosti za karierni razvoj je res veliko,« je prednosti vojaškega poklica izpostavil Majcen.

Med zanimivejšimi deli razstavnega prostora je bil računalniški kotiček Enote za raziskave in simulacije iz Centra za združeno usposabljanje. Predstavil ga je višji štabni vodnik Gorazd Pečnik: »Obiskovalcem smo prikazali napredno simulacijsko okolje Virtual Battle Space (VBS 3), v katerem vojaki vadijo taktične in tehnične postopke v navidezni resničnosti. Predstavljamo tri različne simulatorje – za vojaka na bojišču, helikopter in osemkolesnik. Gre za profesionalne simulacijske sisteme, ne za računalniške igre,« je poudaril Pečnik. »Mladi

Enote so predstavile tehniko in opremo.

so navdušeni, ker vidijo, da je vojska tehnološko sodobna in v koraku s časom. V naši enoti iščemo predvsem informatike, pa tudi kartografe, oblikovalce in strokovnjake s področja kognitivne znanosti,« je dodal. Navdušenje nad svojim poklicem je na stojnici Uprave za obrambo Ljubljana delil tudi vodnik Lan Šantl iz 153. letalsko-tehnične eskadrilje. »Zanimanje za poklic v Slovenski vojski je veliko, predvsem med mladimi, ki jih pritegne uniforma. Sam sem se za to pot odločil tudi zato, ker je bil v vojski moj dedek. Poklic vojaka je časten in raznovrsten,« je dejal Šantl. Po končani tehniški šoli je opravil temeljno vojaško strokovno usposabljanje in se zaposlil kot tehnik letalec – mehanik za letala PC-9, PC-6 in Zlin. Višji štabni vodnik Mitja Margon iz Uprave za obrambo Ljubljana je pojasnil, da so se na sejmu predstavile številne enote Slovenske vojske – 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe, 10. izvidniški bataljon, 132. gorski bataljon, Vojaška zdravstvena enota, Enota za raziskave in simulacije ter 16. center za nadzor in kontrolo zračnega prostora. »Naša ciljna skupina so mladi iz srednjih šol, iskalci prve zaposlitve in tisti, ki razmišljajo o prostovoljnem služenju vojaškega roka. Letos smo na sejmu prejeli več prijav in zanimanj za zaposlitev, zato ocenjujemo, da se dogodek obrestuje,« je povedal Margon. »Predstavljamo tudi razpise za vojaške tabore za dijake in študente ter možnosti za vključitev v pogodbeno rezervo,« je dodal.

Na stojnici ministrstva so mladi spoznali zaposlitvene možnosti.

POSODOBITEV KARTOGRAFSKIH PODLAG 1 : 25.000

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Obiskovalce je skozi razstavo
popeljal Boris Kovič iz
Direktorata za obrambne zadeve.

Na Ministrstvu za obrambo je 18. novembra potekala predstavitev projekta posodobitve kartografskih podlag v merilu 1 : 25.000 – POSKART, ki predstavlja enega najpomembnejših nacionalnih projektov na kartografskem področju v zadnjih desetletjih. Dogodku je sledilo odprtje razstave o fazah projekta, ki obiskovalcem prikazuje razvoj kartografije, potek prenove ter končne rezultate, ki bodo v prihodnjih letih bistveno prispevali k boljši pripravi, odzivu in koordinaciji državnih organov v kriznih situacijah.

Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin je ob odprtju poudaril strateški pomen projekta. Izpostavil je, da je posodobitev kartografskih podlag nujna za zanesljivo, varno in pravočasno delovanje obrambnega sistema, pa tudi širšega državnega upravljanja v izrednih razmerah. »Projekt je zahteval veliko energije in truda. Danes so kartografski materiali, tako elektronske kot papirne različice, zelo potrebni, saj se tudi države zavezujejo intenzivno osredotočajo na stare načine kartografskih materialov, za katere smo mislili, da jih ne bomo več

uporabljali. Na koncu pa se izkaže, da so elektronski podatki včasih zelo ranljivi, da so satelitske povezave težavne, da imamo na tem področju več primanjkljajev – in da je na koncu ključno imeti papir ter karto v rokah za pravočasno reakcijo,« je dejal državni sekretar Pavlin. Ob koncu je dodal, da je projekt pomemben ne le za Slovensko vojsko, temveč tudi za zaveznitva in krizno upravljanje na nacionalni ravni. Izrazil je tudi zadovoljstvo, da je projekt v sklepni fazi, in čestital vsem nosilcem, ki so vanj vložili leta truda ter strokovnega dela.

NATANČNI PODATKI ZA BOLJŠE OPERATIVNO DELO

Osrednji cilj projekta je posodobitev zastarelih kartografskih podlag v merilu 1 : 25.000, ki so bile v Sloveniji nazadnje sistemsko obnovljene pred več kot tridesetimi leti. Danes to merilo ni del državnega topografskega sistema, vendar predstavlja ključno dopolnitev med ortofoto posnetki in kartami v merilu 1 : 50.000. Karte v merilu 1 : 25.000 natančno prikazujejo konfiguracijo terena, reliefne oblike, infrastrukturo, vegetacijo, hidrografijo, poselitev in zemljepisna imena, zato so nepogrešljive pri delu na terenu in načrtovanju v prostoru. Potreba po njih se je v zadnjih letih še povečala, predvsem zaradi izzivov podnebnih sprememb, vse pogostejših naravnih nesreč ter zahtev nacionalne in mednarodne varnosti.

Pobuda za projekt je nastala v sodelovanju med ministrstvi za obrambo, notranje zadeve ter zunanje in evropske zadeve ter Policijo in Geodetsko upravo Republike Slovenije. Projekt podpira dejavnosti kriznega upravljanja, odzivanja na izredne dogodke, delovanje državnih organov ter zagotavljanje notranje varnosti. Po končanem projektu konec leta 2026 bodo glavni uporabniki posodobljenih podlag organi, ki upravljajo krizne razmere in kritično infrastrukturo, ter enote, ki potrebujejo natančne prostorske informacije za odločanje in operativno delo na terenu. POSKART je s 75-odstotnim evropskim financiranjem prepoznan kot projekt širšega strateškega pomena za državo in regijo. Uvrščen je bil med finalistne kampanje EU projekt, moj projekt 2025, kar potrjuje visoko strokovno raven in izjemno usklajeno sodelovanje široke mreže ustanov – od ministrstev in Policije do Geodetskega inštituta – ter šte-

vilnih strokovnjakov geodetskih in kartografskih podjetij.

RAZSTAVA O PROJEKTU, KI SE KONČA PRIHODNJE LETO

Razstavo na Ministrstvu za obrambo je podrobneje predstavil Boris Kovič iz Direktorata za obrambne zadeve. Obiskovalce je popeljal po korakih projekta, hkrati pa predstavil zgodovino kartografije v tem merilu, ki ima v slovenskem prostoru dolgo tradicijo. Predstavil je razvoj topografskih izmer od prvih sistemskih vojaških kart Habsburške monarhije iz 18. stoletja v merilu 1 : 28.800 do tretje vojaške izmere v Avstro-Ogrski, v okviru katere so med letoma 1869 in 1887 že nastale sistemske karte v merilu 1 : 25.000. Te so bile kljub zgodovinski oddaljenosti za svoj čas izjemno natančne. Po drugi svetovni vojni je kartografijo upravljala jugoslovanska vojska, pogosto v zaupnem režimu. Po osamosvojitvi je Slovenija v letih 1994–1999 izdala delno dopolnjene sistemske liste v merilu 1 : 25.000 za celotno državo, ki pa se pozneje žal niso vzdrževali. Postali so zastareli in od leta 2014 niso bili več del državnega kartografskega sistema Republike Slovenije. Kovič je dodal, da je bila zaradi ugotovljenih skupnih interesov in potreb po karti v tem merilu leta 2015 ustanovljena medresorska delovna skupina, ki je pripomogla k temu, da se je projekt začel. S projektom POSKART, ki je potekal med letoma 2018 in 2020, so se posodobile kartografske podlage v merilu 1 : 25.000 za prednostna območja zahodne, južne in vzhodne Slovenije. S projektom POSKART II se od leta 2024 posodablja še območje osrednje in severne Slovenije. Projekt bo končan konec leta 2026.

ZAHTEVEN, TEHNOLOŠKO NAPREDEN IN INTERDISCIPLINAREN PROJEKT

Projekt POSKART poteka v več fazah. Razvojni del projekta izvaja Geodetski inštitut Slovenije, ki v prvi fazi pripravi vire prostorskih podatkov za obnovo in vzpostavi kartografske temelje kot podlago za nadaljnje delo. Z uporabo avtomatiziranih postopkov pripravi podatke reliefa in senčenje, ki ga dopolni z ročnim urejanjem. Operativno-tehnični del izvajata Geodetska družba in Kartografija, ki pripravljeno kartografsko osnovo obnovita na podlagi ortofota, satelitskih posnetkov in izdelkov državnega lidarskega snemanja. Za nekatere dele opravita tudi terenski pregled in po potrebi meritve objektov. V zadnji fazi celostno

uredita vsebino in pripravita končno digitalno gradivo, torej posodobljene podlage. Pri tem je najpomembnejši nadzor kakovosti, za katerega skrbijo na Geodetskem inštitutu Slovenije, ki zagotavlja enotnost podatkov in njihovo ustreznost za nadaljnjo uporabo. Rezultat so posodobljene, usklajene in tehnološko dovršene kartografske podlage. Te bodo lahko uporabljali policija, vojska, zaščita in reševanje ter službe, odgovorne za ključno infrastrukturo. Predstavljajo temelj za situacijske slike, informacijske sisteme ter strokovne prostorske prikaze, ki jih zahtevajo izredne razmere. Prostor se spreminja, zato z Geodetsko upravo že potekajo pogovori o vsebinskem vzdrževanju karte, ponovni umestitvi merila 1 : 25.000 v sistem državnih kart, skupnem vzdrževanju karte ter distribuciji posodobljenih podlag širšemu krogu uporabnikov po končanem projektu.

ZADNJE DEJANJE OSTAJA ČLOVEK

Predstavnik Geodetskega inštituta Primož Kete je poudaril vrednost razstave in pojasnil, da je bilo pri projektu veliko ročnega in tudi avtomatiziranega dela, kar pa je odvisno od oblik podatkovnih virov in postopkov. Še vedno je prav kartografova roka tista, ki postavi ustrezen napis in premakne vsebino, da ima tehnično primeren izdelek poleg vsebine tudi dober izgled.

Državni sekretar Boštjan
Pavlin je izpostavil strateški
pomen projekta.

PRAZNIK 72. BRIGADE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici generala Maistra v Mariboru je 21. novembra potekala slovesnost ob dnevu 72. brigade, ki ga ta sicer praznuje na dan Rudolfa Maistra, 23. novembra. Zbrane sta nagovorila poveljnik 72. brigade polkovnik Gregor Hafner in minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki sta se pripadnicam in pripadnikom zahvalila za predano služenje domovini. Na slovesnosti so podelili medalje in priznanja najzaslužnejšim za leto 2025. Dogodek so popestrili člani zasedbe Naboj, ki so prejeli pohvalo poveljnika za glasbeno udejstvovanje.

Državni dan Rudolfa Maistra, 23. november, je hkrati tudi dan 72. brigade Slovenske vojske, ki ohranja spomin na Maistrova dejanja in prelomne dogodke iz leta 1918. Vsakoletna proslava ob dnevu brigade je priložnost za pregled dosežkov in predstavitev načrtov, kar je v uvodnem govoru strnil poveljnik 72. brigade Slovenske vojske polkovnik Gregor Hafner. Poudaril je, da so pripadniki kljub kadrovske podhranjenosti opravili izjemno delo, zato je ponosen

Postroj pripadnikov
brigade ob dnevu enote

na njihovi predanost in odgovornost. Napovedal je tri glavne procese, ki bodo zaznamovali prihodnje leto: nadaljevanje preoblikovanja brigade, s čimer se bosta prestrukturirala oba pehotna bataljona, ponovno formiranje 460. artilerijskega bataljona, ki bo decembra vzpostavljen s poveljstvom v Celju, ter uvajanje nove tehnike in opreme v operativno delo. Brigada bo tudi prenesla dolžnosti poveljnikov vojašnic na teritorialne polke, ki bodo prevzemali več nalog civilno-vojaškega sodelovanja. Polkovnik Hafner je še izpostavil uspešen prenos dobrega sodelovanja z lokalnimi skupnostmi na novo oblikovane teritorialne polke in poudaril nadaljnje opravljanje operativnih nalog, kot so varovanje objektov, sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah ter okrepljena pomoč policistom pri varovanju državne meje. Tretje področje dela ostaja posodobitev, saj enote že prejema novo oborožitev, prihodnje leto pa bodo dodatno opremljene z lahкими oklepnimi vozili 4 x 4 Perun in novimi logističnimi vozili. Ob koncu govora je poveljnik 72. brigade poudaril Maistrovo misel o dolžnosti do domovine in čestital vsem prejemnikom zasluženih priznanj.

Slavnostni govornik na prireditvi minister za obrambo mag. Borut Sajovic je izrazil zadovoljstvo, da praznuje skupaj z brigado, ter se poklonil spominu na Maistra. Izpostavil je dosežke zadnjih let: prenovo vojašnic in vojaških objektov, aktivnosti Direktorata za obrambne zadeve pri privabljanju kadra ter povečanje števila pripadnikov stalne sestave, pogodbene rezerve in prostovoljcev na služenju vojaškega roka. Slovenska vojska je po njegovih besedah prepoznana kot dober delodajalec, ki mladim ponuja bogato izbiro poklicev in najboljše štipendije v drža-

vi. Minister je posebej poudaril pomen spoštljivega odnosa do pripadnic in pripadnikov ter nujnost posodobitve. Ta bo poleg nove opreme vključevala tudi nadaljevanje projekta novih srednjih kolesnih oklepnih vozil 8 x 8, pri katerem bo uporabljeno domače znanje. Gre za oborožitveno postajo podjetja Valhala, ki pa potrebuje še nekaj mesecev za certifikacijo. Zahvalil se je vojakom za pomoč ob naravnih nesrečah, svoj nagovor pa sklenil z mislijo, da sta za uspešno delovanje pomembna enotnost in skupno ponosno delovanje: »Držimo skupaj – za Slovenijo!« V nadaljevanju slovesnosti ob dnevu enote so podelili plakete, medalje in pohvale. Bronasto plaketo 72. brigade za dolgoletno vzorno sodelovanje in podporo je prejela 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe. Razglasili so tudi najbolj izstopajoče posameznike. Stotnik Nejc Kukovič iz 20. lahkega pehotnega bataljona je prejel naziv najboljšega častnika zara-

Poveljnik brigade polkovnik Hafner je priznanja podelil najboljšemu častniku, podčastniku in vojaku.

Zahvalo poveljnika za glasbeno udejstvovanje so prejeli člani glasbene skupine Naboj.

di profesionalnega dela, pripadnosti enoti, zanesljivosti in sposobnosti povezovanja ljudi. Višji vodnik Luka Poklečki iz 74. srednjega pehotnega bataljona je kot najboljši podčastnik izstopal s predanostjo, zanesljivostjo in uspešno izvedenima rotacijama na Natovi misiji aktivnosti okrepljene pozornosti na Slovaškem. Poddesetnik Jure Marzidovšek iz 74. srednjega pehotnega bataljona pa je postal najboljši vojak leta, saj je v ostrostrelskem oddelku izvidniškega voda pokazal visoko stopnjo odgovornosti in tovarištva ter uspešno opravil vse dodeljene naloge ter številna izobraževanja, usposabljanja in tekmovanja.

LETALSKI SALON V DUBAJU

BESEDILO IN FOTO
Borut Podgoršek

Letalski salon v Dubaju je postregel z edinstvenim letečim in statičnim programom z več kot 200 letalniki.

Letalski salon v Dubaju (angl. Dubai Airshow) je eden najpomembnejših in največjih dogodkov na svetu, na katerem proizvajalci predstavljajo vojaško in civilno letalstvo, brezpilotne letalnike ter vesoljski sektor. Z najnaprednejšimi tehnologijami, ki jih poganja umetna inteligenca, že oblikujejo novo prihodnost. Na 19. salonu je razstavljalo več kot 1500 podjetij, med njimi 120 start-upov iz okoli 50 držav. V petih dneh je salon obiskalo več kot 150.000 obiskovalcev in 490 delegacij z vsega sveta, med njimi tudi delegacija Ministrstva za obrambo, ki jo je vodil državni sekretar mag. Marko Lovše.

Na stičišču vzhoda in zahoda so Združeni arabski emirati v napetih geopolitičnih okoliščinah poleg predvidljivih razstavljalcev iz zahodnih podjetij Airbus, Bell, Boeing, Dassault, Embraer, Leonardo, Lockheed Martin in kitajskega konzorcija COMAC na salon povabili tudi, na zahodu zaradi vojne v Ukrajini nezaželene, predstavnike ruskega letalstva. Ti so na salonu predstavili izvozni model večnamenskega lovskega letala pete generacije Suhoj Su-57E, bojni helikopter Kamov Ka-52 in šolsko letalo Jakovljev Yak-130M. Alžirija je naročila 14 teh letal. Ruski paviljon je bil morda povsem naključno na najbolj oddaljenem delu salona, vendar zato nič manj obiskan. Emirati uspešno krmarijo svojo zunanjo politiko, saj se zavedajo svoje gospodarske moči in vpliva v regiji. Po izraelskem napadu na Doho so organizatorji tako odpovedali udeležbo izraelskim razstavljalcem, hkrati pa se z Izraelci še vedno uspešno dogovarjajo o konkretnih projektih humanitarne pomoči Palestini. Na drugi strani pa ohranjajo močne gospodarske in politične povezave s Kitajsko in Indijo. Kitajci so v Dubaju predstavili svoje najnovejše potniško letalo COMAC C919 in manjše C909. Odlično sodelovanje z Emirati potrjuje tudi nakup kitajskih šolskih letal Hongdu JL-10, s katerimi je emiratska akrobatska skupina Al Fursan prvič javno nastopila na odprtju salona. V skupini leti sedem šolskih re-

akcijskih letal Hongdu JL-10 (L-15A), ki predstavljajo sedem emiratom, iz katerih so sestavljeni Združeni arabski emirati. Z nakupom dvanajstih (z možnostjo nakupa dodatnih 24) JL-10 so se Emirati odločili za zamenjavo starejših Leonardovih letal MB-339NAT, ki so jih uporabljali od ustanovitve leta 2008.

VOJAŠKO LETALSTVO

Za Združene arabske emirate sta evropska in ameriška letalska ter vojaška industrija še vedno zelo pomembni. Leta 2021 so naročili 80 francoskih bojnih letal Dassault Rafale v skupni vrednosti 16,6 milijarde evrov. Prvega, ki je trenutno na testiranjih v francoskem Istresu, bodo uradno prevzeli konec leta 2026. V svoji floti imajo trenutno 59 bojnih letal Dassault Mirage 2000-9 in 76 letal Lockheed Martin F-16E/F Block 60, pet večnamenskih transportnih letal in tankerjev Airbus A330MRTT ter pet Saabovih letal za zgodnje odkrivanje in opazovanje GlobalEye. Za obveščevalne naloge uporabljajo dve letali Bombardier Global 6000. Bojni helikopterji Boeing AH-64 Apache tvorijo osrednji del njihovih helikopterskih zmogljivosti, za preostale naloge pa imajo helikopterje Bell 407GX, Dauphin, Sikorsky UH-60 Black Hawk in Boeing CH-47 Chinook. Njihov strateški transport podpira osem letal Boeing C-17A. Skupno imajo Združeni arabski emirati kar 581 vojaških letal. V času salona v Dubaju je Donald Trump v Washingtonu naznanil odobritev prodaje letal Lockheed Martin F-35A Savdski Arabiji. Kronskega prince Mohammed bin Salman nakupa ni potrdil, je pa povedal, da namera utrjuje

✦ **Nastop akrobatske skupine Al Fursan z letali Hongdu JL-10 (L-15A)**

✦ **Ameriško tehnološko podjetje Anduril in obrambni holding EDGE iz Abu Dabija sta v razvoj brezpilotnika Omen, ki bo uporaben za vojaške in civilne namene, vložila več kot milijardo evrov.**

vezi med Združenimi državami Amerike in Savdsko Arabijo. Rivalstvo znotraj zalivskih držav je opazno tudi zato, ker so za nakup letal F-35A kandidirali tudi Združeni arabski emirati, vendar posla (še) niso sklenili. Na salonu se je s transportnim letalom KC-390 Millennium in šolskim letalom A-29 Super Tucano predstavila še Brazilija. Embraer želi s svojim millenniumom zapolniti primanjkljaj na Bližnjem vzhodu, ki bo nastal z upokojevanjem transportnih letal Lockheed Martin C-130. Embraer je do zdaj dobavil 12 millenniumov. Med naročniki je 11 držav, med njimi bližnje Avstrija, Madžarska, Češka in Slovaška, ki je v sklepnih fazi pogajanj. Letalo Super Tucano ponujajo tudi kot platformo za bojevanje proti dronom. Poleg Embraerja se za delež vojaškega transportnega kolača v zalivski regiji zanima tudi Airbus s svojim letalom A400M Atlas. Vojskam zalivskih držav so ponudili A400M s povečano največjo vzletno maso s 37 na 40 ton, kar omogoča prevoze posebne vojaške opreme in vozil. Airbus je že dobavil 135 izmed 178 naročenih letal, ki so skupaj naletela 250.000 ur.

BREZPILOTNI LETALNIKI

Velik poudarek sejemske ponudbe je bil tudi na vojaških in civilnih brezpilotnih letalnikih. Droni postajajo v vseh velikostih in oblikah, s klasičnim ali električnim pogonom, središče sodobnega vojskovanja. Njihovi razvijalci v kombinaciji z umetno inteligenco ustvarjajo ubijalske stroje, ki sami prepoznavajo in uničujejo cilje. Vojna v Ukrajini je razvoj in uporabo dronov ponesla do neslutnih razsežnosti. General Atomics je predstavil tako imenovano sodelovalno brezpilotno letalo (angl. Collaborative Combat Aircraft – CCA) YFQ-42A. Podoben sistem z oznako YFQ-44A razvija podjetje Anduril Industries. Boeing Defence Australia pa v sodelovanju s kraljevim avstralskim letalstvom razvija izvidniško različico MQ-28 Ghost Bat, ki bo lahko opremljena tudi z raketami zrak-zrak AIM-120. Gre za letala, namenjena zračnim napadom na letala in drone ter zbiranju obveščevalnih informacij o letalskih dejavnostih nasprotnika, ki bodo delovala v polavtonomnem načinu. To pomeni, da bodo še vedno pod nadzorom operaterja, ki bo letel v klasičnem letalu nekje za rojem teh brezpilotnih letal. Američani in Kitajci

☛ Su-57 je večnamenski lovec pete generacije in prvo operativno letalo s tehnologijo radarske slabe opaznosti v ruskih oboroženih silah.

že preurejajo nekatere dvosede v leteča poveljniška mesta, pri katerih bo drugi sedež namenjen operaterju sodelovalnih brezpilotnih letal. V zraku bo tako deloval roj brezpilotnih letal, ki jih bo spremljalo letalo s posadko in usmerjalo njihovo delovanje. Tako se bo povečala učinkovitost bojevanja in zmanjšalo tveganje za posadke.

LETALSKI PROGRAM

Letalski salon je postregel s programom, ki mu ni para. Nebo nad Dubajem so vsak dan po več ur preletavali lovci, med katerimi je izstopal Su-57E, ki je prikazal z aerodinamiko sprte figure. Letalo je v vseh režimih letenja premagovalo zakone fizike, obiskovalci pa so imeli redko priložnost videti to letalo v živo. Vso njegovo veličino smo lahko iz neposredne bližine in brez ograje občudovali na statičnem delu salona. Obiskovalce so navduševali tudi lovci F-35A, F-16, Rafale in

Foto: Aljoša Selan

Državna sekretarja mag. Marko Lovše in generalpodpolkovnik Ibrahim Nasser Al Alawi po pogovorih na letalskem salonu v Dubaju

Mirage 2000-9 ter akrobatske skupine Al Fursan, SKAT iz Indije, Ruski vitezi in drugi. Letalski program so dopolnjevali helikopterji in potniška letala. Premierno pa se je v Dubaju predstavil zračni taksi podjetja Joby eVTOL. Z njim so iz Dubaja na letališče Dubai World Central opravili prvi let. Dubaj se intenzivno pripravlja, da bo omogočil nekaj mestnih linij za prevoz turistov in tako znova postavil nove mejnike v zračni mobilnosti. Žal je zadnji dan zaznamovala nesreča indijskega letala HAL Tejas, v kateri je pilot izgubil življenje. V statičnem in dinamičnem delu je bilo na ogled več kot 200 letal in helikopterjev.

PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE Z ZDRUŽENIMI ARABSKIMI EMIRATI

V okviru obiska salona v Dubaju se je državni sekretar na Ministrstvu za obrambo mag. Marko Lovše sestal z državnim sekretarjem za obrambo

☛ Vesolje postaja vse pomembnejša domena za vojaški in civilni sektor.

bo Združenih arabskih emiratov generalpodpolkovnikom Ibrahimom Nasserjem Al Alawijem. Sogovornika sta razpravljala o možnostih sodelovanja med državama na obrambnem področju ter področjih sodobnih tehnologij, kibernetike, vesolja, umetne inteligence, digitalne preobrazbe in zelenih tehnologij. Vse to predstavlja pomembne točke, na katerih je mogoče razvijati prihodnje partnerstvo. Lovše je generalpodpolkovniku Al Alawiju skupaj s katalogom slovenske obrambne industrije predal vabilo na slovenski mednarodni sejem in konferenco SIDEC 2026. V pogovorih sta se dotaknila tudi aktualnih varnostnih vprašanj, vključno z razmerami na Bližnjem vzhodu. Državi imata podobne poglede na problematiko v Palestini ter si prizadevata za mir in humanitarno delovanje. Lovše je povedal: »Pomembno je, da smo navezali uradne stike s predstavniki obrambnega ministrstva Združenih arabskih emiratov in jim predstavili našo obrambno industrijo. Imamo veliko skupnih točk, kjer lahko sodelujemo. Podobne poglede imamo tudi na razmere na Bližnjem vzhodu, kjer imajo pomembno vlogo Emirati. Možnost sodelovanja se odpira tudi na področjih kibernetike, umetne inteligence in vesolja. Kot zanimivost naj omenim še, da so na ministrstvu za obrambo Združenih arabskih emiratov pred kratkim imenovali državnega sekretarja za digitalno transformacijo.« Združeni arabski emirati bodo do leta 2031 v področje umetne inteligence vložili 150 milijard dolarjev, kar jih uvršča na tretje mesto, za Združenimi državami Amerike in Kitajsko. Državni sekretar je opravil tudi več dvostranskih srečanj, med drugim s predstavniki Leonarda in Airbusa, ki ponujata helikopterja AW149 in H225M Caracal, kandidata za razvoj helikopterskih zmogljivosti Slovenske vojske za podporo specialnih sil. V Abu Dhabiju pa se je srečal z veleposlanico Republike Slovenije v Združenih arabskih emiratih Natalio Al Mansour.

PODPIS NAČRTOV CIVILNO- VOJAŠKEGA SODELOVANJA

BESEDILO štabni praporščak
Anton Kerin
FOTO Zvone Vrankar

Pripadniki prostorskih
sil s podpisniki iz
organizacij, ki delujejo
v javnem interesu na
obrambnem področju.

Poveljnik prostorskih sil Slovenske vojske polkovnik Branko Podbrežnik je v torek, 28. oktobra, v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani podpisal 18 načrtov civilno-vojaškega sodelovanja za leto 2026 z zvezami, organizacijami in društvi, ki delujejo v javnem interesu in s katerimi Slovenska vojska krepi svojo prepoznavnost, ugled ter zaupanje civilne družbe. Naknadno bodo načrti podpisani še s štirimi upravičenci. Zbranim so se pridružili poveljniki osmih teritorialnih polkov, ki bodo v naslednjem letu neposredna vez Slovenske vojske s civilnim okoljem na terenu.

Slovenska vojska ima sklenjene petletne pogodbe s 23 organizacijami, ki delujejo v javnem interesu na obrambnem področju. Te pogodbe predstavljajo temelj za pripravo podrobnejših letnih načrtov medsebojnega sodelovanja. Polkovnik Podbrežnik je v nagovoru poudaril, da je Slovenska vojska organizacija, ki se nenehno preoblikuje. Na podlagi odločitve Ministrstva za obrambo je tako lani oblikovala novo strukturo – prostorske sile Slovenske vojske. V prvi fazi je bilo ustanovljeno Poveljstvo prostorskih sil, v drugi fazi pa osem teritorialnih poveljstev po celotnem ozemlju Slovenije. V tretji fazi, ki poteka zdaj, se oblikujejo rezervne enote, tako imenovani jurišni odredi. Struktura po organiziranosti spominja na nekdanjo Teritorialno obrambo. K tako hitremu preskoku v razmišljanju političnih usmerjevalcev razvoja Slovenske vojske o vzpostavitvi prostorske strukture Slovenske vojske so vsekakor vplivali spreminjajoče se geopolitično okolje in aktualna vojna na evropskih tleh ter številne okoljske in varnostne krize, ki vsakodnevno vplivajo na nacionalno varnost – temeljni pogoj za razvoj države ter blaginjo njenih državljanov.

Prostorski del bo večinoma popolnjen s pogodbeno rezervno sestavo in bo namenjen delovanju izključno na nacionalnem ozemlju. Tako bo dopolnjeval manevrski del pri obrambi države in zagotavljal izhodišča za povečanje zmogljivosti Slovenske vojske. Na nacionalnem ozemlju

bo Slovenska vojska zagotavljala zmogljivosti za obrambo ozemlja, podporne naloge nadzora in varovanja zaledja, prostorsko logistiko, podporo države gostiteljice, civilno-vojaško sodelovanje, odzivanje na naravne in druge nesreče ter podporo drugim državnim organom. Prostorski del Slovenske vojske je pomembna vez z lokalnim okoljem in omogoča učinkovito izvajanje civilno-vojaškega sodelovanja. Zaradi tega je bila sprejeta odločitev, da prostorske sile prevzamejo koordinacijo in usmerjanje civilno-vojaškega sodelovanja v povezavi z glavnimi silami Slovenske vojske.

V nadaljevanju je polkovnik Podbrežnik pojasnil, da so v preteklem mesecu uskladili potrebe in želje podpisnikov pogodb glede izvajanja njihovih aktivnosti v skladu z zmožnostmi podpore Slovenske vojske. Sprejeti je bilo treba več kompromisov in se prilagoditi omejenim zmogljivostim Slovenske vojske, v kateri se trenutno začneja velik investicijski cikel glede na načrtovani prihod nove opreme. Ta bo zahtevala veliko časa za usposabljanje in vzpostavitev novih zmogljivosti. Hkrati se tudi mednarodne obveze Slovenske vojske v operacijah in na misijah ne zmanjšujejo, v nekaterih je opaziti celo nekoleten porast za leti 2026 in 2027. Kadrovski trend je sicer rahlo pozitiven, vendar še vedno ne omogoča popolnitve vseh izpraznjenih dolžnosti in povečanja števila pripadnikov skladno s strateškimi dokumenti na obrambnem področju. Polkovnik Podbrežnik je poudaril, da kljub vsem omenjenim omejitvam verjame, da bodo podpisane obveznosti izpolnjene v celoti. Ambicija je, da se bodo aktivnosti poskušale izvesti s pogodbeno rezervo, ki bo v posameznih terminih vpoklicana tako za usposabljanje kot opravljanje nalog varovanja in izvajanja civilno-vojaškega sodelovanja. Izrazil je željo, da se bodo v prihodnjem letu vsi čim bolj držali usklajenega in podpisanega načrta ter da bodo dodatne zahteve in prošnje za sodelovanje izjema, kajti zmogljivosti Slovenske vojske so resnično omejene. Glede na organizacijo dela v prostorskih silah bodo koordinatorji posameznih aktivnosti delovali v teritorialnih poveljstvih, ki bodo vez med podpisniki in nosilnimi enotami, zadolženimi za opravljanje nalog. V zaključnem delu so se nekateri podpisniki s krajšimi nagovori zahvali-

4 Podpis načrtov o civilno-vojaškem sodelovanju za leto 2026

li za možnost sodelovanja s Slovensko vojsko, saj jim ta zagotavlja podporo, s katero lahko uresničujejo svoje cilje. Leta 2026 bo Slovenska vojska z 22 upravičenci s področja civilno-vojaškega sodelovanja sklenila letne načrte sodelovanja. Upravičenci so Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo, Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, Gasilska zveza Slovenije, Judo zveza Slovenije, Kinološka zveza Slovenije, Lovska zveza Slovenije, Medgeneracijsko prostovoljno društvo za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev Ministrstva za obrambo, Planinska zveza Slovenije, Smučarska zveza Slovenije, Strelska zveza Slovenije, Športno humanitarno društvo Vztrajaj – Never give up, Triglavski narodni park, Turistična zveza Slovenije, Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve, Zveza društev generala Maistra, Zveza društev in klubov zveze Moris, Zveza policijskih veteranskih društev Sever, Zveza radioamaterjev Slovenije, Zveza slovenskih častnikov, Zveza tabornikov Slovenije, Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije.

Za upravičence bo Slovenska vojska zagotavljala podporo pri prevozih taborne opreme, helikopterskih prevozih za oskrbovanje planinskih koč in pri sekundarni zdravstveni zagotovitvi. Omogočila bo tudi uporabo nastanitvenih zmogljivosti in športnih dvoran, usposabljalna zastavonoše in praporščake, sodelovala na humanitarnih in dobrodelnih dogodkih, svečanih proslavah ter slovesnostih s častnimi stražami in Orkestrom Slovenske vojske ter zagotavljala podporo na večjih mednarodnih športnih dogodkih. Leta 2025 je Slovenska vojska omogočala podporo na 224 dogodkih, leta 2026 pa je načrtovanih 217 dogodkov.

IZVEDLI DRUGI TEČAJ ZA SREDNJE IZVIDNIKE

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Terensko usposabljanje
srednjih izvidnikov je
potekalo v zahtevnih
vremenskih okoliščinah.

Od 17. do 21. novembra je na Osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna potekalo zaključno terensko usposabljanje tečajnikov vojaškega funkcionalnega usposabljanja vojakov za srednje izvidnike. Pette-denskega vojaškega tečaja, namenjenega usposabljanju pripadnikov za opravljanje izvidniških nalog na taktični ravni, se je udeležilo 14 tečajnikov iz 10. izvidniškega bataljona. Ti so ob uspešno končanem usposabljanju svečano prejeli simbol enote, rdečo baretko. Tečajnike smo sredi terenskega usposabljanja obiskali na vadišču Poček, kjer so urili postopke izvidovanja območja ter dela na izvidniški opazovalnici.

10. izvidniški bataljon 1. brigade Slovenske vojske je bil že drugič nosilec izvedbe funkcionalnega vojaškega usposabljanja vojakov za srednje izvidnike. Prvi pilotni tečaj, ki je trajal štiri tedne, so izvedli poleti. »Drugi tečaj smo glede na analizo prilagodili in ga podaljšali na pet tednov,« je povedal vodja funkcionalnega usposabljanja za srednjega izvidnika višji štabni vodnik Matjaž Jazbec iz 10. izvidniškega bataljona. Tečaj, ki se je začel 17. oktobra, je prve štiri tedne potekal v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani, večinoma na zunanjih vojašničnih površinah, del teoretičnih vsebin pa je bil izveden v obliki predavanj v učilnici. Peti teden so vse pridobljeno teoretično in praktično znanje preverili na petdnevem terenskem usposabljanju na Osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna na Počku. V preteklosti so v enoti izvajali predvsem usposabljanja za lahkega izvidnika. Razlika med lahkim in srednjim izvidnikom je v tem, da lahki svoje naloge v manjših taktičnih enotah izvajajo večinoma peš, medtem ko srednji izvidniki delujejo na večjih razdaljah z vozili. Višji štabni vodnik Jazbec je pojasnil, da je razlika tudi v taktiki delovanja, saj izvidniška vozila omogočajo hitrejši premik, vgrajeni senzorji pa zaznavanje nasprotnika na veliko večjih razdaljah. Funkcionalno usposabljanje za srednjega izvidnika je bilo zasnovano modularno, kar pomeni, da so v petih tednih obravnavali glavne izvidniške vsebine, ki zadevajo izvidniško taktiko, spoznavanje oborožitve, specialistične izvidniške opreme in optoelektronskih naprav, postopkov preživetja na bojišču in sanitete, orientacije in kartografije, ter se seznanili z lahkimi kolesnimi oklepnimi vozili 4 × 4

Perun. Pri tem so spoznali njihove taktično-tehnične lastnosti, na vozilih vgrajene sisteme, vključno z oborožitveno postajo CROWS, tako na vozilih kot na simulatorju, ter preizkusili komunikacijo s posadko, kadar so bili zunaj vozila. Nosilci priprav in izvedbe tečaja so bili izkušeni inštruktorji 10. izvidniškega bataljona, ki so pripomogli k temu, da je bil tečaj izveden na visoki kakovostni in strokovni ravni.

NA TERENU PREVERILI PRIDOBLEJENO ZNANJE

Na zaključnem terenu na Osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna na Počku so od 17. do 21. novembra pridobljene veščine in znanje preizkusili v terenskih razmerah. Višji štabni vodnik Jazbec je pojasnil, da je bil prvi dan namenjen predvsem pripravi inštruktorskega kadra in ukazov. V večernih urah so izdali pripravljalni ukaz nadrejene enote z dodeljenimi nalogami za dva oddelka s po sedmimi pripadniki. Na podlagi izdane ga ukaza so določili poveljnike oddelkov, vodjo skupin in funkcijske naloge drugih pripadnikov izvidniškega oddelka, od vezista, specialista za medicino do navigatorja, ter pripravili skupni ukaz za delovanje izvidniškega oddelka. Po pripravi opreme so naslednji dan začeli opravljati naloge na terenu. Iz Vojašnice barona Andreja Čehovina v Postojni so se z vozili premaknili na infiltracijsko točko, od ko-

Tečajniki so se izmenjevali v različnih vlogah pripadnikov v izvidniškem oddelku.

Udeleženci so pridobili znanje iz izvidniške taktike pri izvidovanju območja.

der so začeli izvajati izvidniške postopke. Podobne aktivnosti, ki so obsegale izvidovanje območja, objekta in cestne komunikacije ter postavitve izvidniške opazovalnice in delo na njej, so izvajali tudi preostale dni terena. Tečajniki so se vsak dan menjevali v vlogah pripadnikov izvidniškega oddelka in na poveljniških dolžnostih.

RDEČE BARETKE ZA NOVE SREDNJE IZVIDNIKE

Funkcionalnega usposabljanja za srednje izvidnike se je udeležilo 14 pripadnikov Slovenske vojske, ki so uspešno končali tečaj. Večina sodelujočih pripadnikov nima daljšega staža v izvidniškem bataljonu in so na usposabljanje prišli neposredno po opravljenem temeljnem vojaškem strokovnem usposabljanju pripadnikov Slovenske vojske iz Centra za usposabljanje v Vipavi. Višji štabni vodnik Jazbec je razložil, da so temu prilagodili tudi zahtevnost tečaja, ki so jo postopno dvigovali. Kandidat Filip Pirc Kolar, vojak v 10. izvidniškem bataljonu, je na usposabljanje za srednjega izvidnika prišel neposredno iz Vipave. Kot je poudaril, mu je delo v izvidniški enoti zelo všeč, saj je pridobil veliko znanja, uporabnega tudi v civilnem življenju. »Čeprav je usposabljanje zelo naporno, je ves trud poplačan ob koncu dneva, ko se zavemo, da smo kot ekipa naredili veliko. Na terenu smo morali nositi nahrbtnik z več kot 20 kilogrami osebne opreme, kar zadošča za 24-urno samozadostnost,« je povedal vojak Pirc Kolar in dodal, da je na opravljeno delo zelo ponosen. Delo v 10. izvidniškem bataljonu je bila njegova želja že od zaposlitve v Slovenski vojski, zato si želi v tej enoti še ostati. V preteklosti so za potrebe vključevanja novih pripadnikov in pridobitev rdeče baretke v enoti izvajali večdnevno usposabljanje Sokolov let. Po uspešno opravljenem tečaju za srednje izvidnike so si novi pripadniki 10. izvidniškega bataljona 24. novembra zaslužno nadeli rdečo baretko kot simbol enote. Z njo bodo kot izvidniki delo nadaljevali v drugi izvidniški četi 10. izvidniškega bataljona.

BIG BAND NAVDUŠIL NA RAZPRODANEM KONCERTU

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Zvone Vrankar

Big band Orkestra Slovenske vojske je po treh letih znova napolnil dvorano Centra urbane kulture Kino Šiška in 11. novembra publiko navdušil z energičnim, raznovrstnim ter mojstrsko izvedenim koncertom. Program so zaznamovale zimzelene jazzovske in pop popevke v aranžmajih različnih avtorjev, med drugim tudi dirigenta in vodje big banda Rudolfa Strnada ter kitarista Gašperja Kržmanca. Oba glasbenika sta v repertoar prispevala tudi avtorski skladbi, z big bandom pa sta tokrat nastopila ena najvidnejših slovenskih pevk Nuška Drašček in raper Leopold I.

Večer se je začel udarno z Goodwinovo skladbo *A Few Good Men*, občinstvo pa je nagovoril vodja big banda in dirigent Rudolf Strnad, ki je napovedal glasbeno popotovanje odrskih bratov in sester ter njihovih zgodb, ki so se spisale ob njihovem dolgoletnem sodelovanju. Sledila je Kržmančeva avtorska kompozicija *The Waltzing Turtle* iz njegovega projekta *Zookeepers*, pri katerem sodeluje z dolgoletnimi sodelavci iz orkestra – pianistom Alešem Ogrinom, basistom Klemnom Krajcem in bobnarjem Miho Recljem. Tokrat je skladba zazvenela v orkestrski različici. Z nežno interpretacijo Stingove *Fragile* se je programski lok prevesil v prvi vrhunec, ko se je orkestru na odru pridružila pevk Nuška Drašček. Ta je zamenjala Nino Strnad, ki bi morala nastopiti kot gostujoča pevk, a je žal zbolela. Z izjemno vokalno suverenostjo je pevk navdušila v klasikah (*You Make Me Feel Like*) *A Natural Woman*, *Let's Stay Together* in *Son of a Preacher Man*, orkester pa jo je podprl z razkošnimi aranžmaji in občuteno zvočno spremljavo. Med instrumentalnimi solisti so posebej izstopali pianist Aleš Ogrin, ki je z liričnim solom obogatil Privškovo skladbo *Rožnik*, saksofonist Jaka Janežič z občuteno melodično linijo ter kitarist Gašper Kržmanc s svojo izvirnostjo in tehnično dovršenostjo. Drugi del koncerta je prinesel svežo energijo radgonskega raperja Leopolda I.,

Big band Orkestra Slovenske vojske navdušil z energičnim, raznovrstnim ter mojstrsko izvedenim koncertom.

ki je začel s svojo ganljivo protivojno pesmijo *Tista zakartana ura*, nastalo na podlagi pesmi Vlada Kreslina, nato pa nadaljeval z igrivim in energičnim hitom *Kinderšpil* ter predstavil skladbo *Vse najboljše*, ki sta jo z vodjo big banda posvetila slavljenci tistega dne, saksofonistki Nini Klinar, ter preostalim praznovalcem v dvorani. Ponovno se je izkazal Kržmanc, ki je z novo zvočno podobo Leopoldovih skladb ustvaril zanimiv spoj rapa in bigbandovske tradicije. Sledila je melanholična zaljubljena skladba *Včasih* Rudolfa Strnada, nato pa še zimzelene *My way*, *River Deep – Mountain High* in *Set Them Free*, pri kateri je dirigent izkoristil trenutek za predstavitev zasedbe. Zaključek večera je pripadel uspešnicam *My Way*, *Think* in *Long Train Running*, pri katerih so vokale prepletli Nuška Drašček, Rudolf Strnad ter spremljevalne vokalistke Katja Rihtar, Živa Žohar, Vanja Ivankovič in gostujoča Maruša Ferenčak. Po bučnem aplavzu je sledil še energičen bis – *Superstition*. Big band Orkestra Slovenske vojske je z izjemno muzikalnostjo in sproščeno karizmo znova dokazal, da spada med najprodornejše slovenske orkestrske zasedbe.

Koncert je s svojim nastopom popestril raper Leopold I.

URILI UKREPANJE V PRIMERU TERORISTIČNE GROŽNJE

BESEDILO Slovenska vojska
FOTO Borut Cirnski

Slovenska vojska je v sodelovanju z drugimi deležniki nacionalnovarnostnega sistema Republike Slovenije 24. in 25. novembra izvedla tretjo vojaško vajo v nizu vaj Skok, ki je potekala v okviru vaje Protiudarec. Namen vaje je bil preizkusiti usklajenost delovanja Slovenske vojske in drugih deležnikov nacionalnovarnostnega sistema pri odzivanju na teroristično grožnjo ob napadu na kritično infrastrukturo na operativni ravni ter pripravljenost odzivnih sil Slovenske vojske. Nosilna enota za organizacijo in izvedbo vaje je bilo Poveljstvo sil Slovenske vojske v sodelovanju s 17. bataljonom vojaške policije.

Tokratna vojaška vaja je bila tretja v nizu vaj Skok, ki jih Poveljstvo sil Slovenske vojske redno načrtuje, organizira in izvaja vsako leto, s poudarkom na leta, ko se ne izvede niz vojaških vaj Preskok. Namen niza vaj je usklajevanje delovanja Slovenske vojske z drugimi deležniki nacionalnovarnostnega sistema v primeru terorističnih groženj ali naravnih nesreč. Poleg tega je

niz vaj namenjen rednemu preizkušanju pripravljenosti odzivnih sil za nacionalno in kolektivno obrambo.

Vaja je bila razdeljena na tri dele. V ponedeljek, 24. novembra, je v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki potekala teoretična štabna vaja združene operativne skupine, ki so jo sestavljali deležniki nacionalnovarnostnega sistema. V noči s 24. na 25. november je bila v Celju, Kopru in Ankaranu izvedena terenska vaja poveljstva in enot Slovenske vojske. Potekala je v okviru letošnje vojaške vaje Protiudarec, ki jo je organiziral 17. bataljon vojaške policije. Na vaji so poleg poveljstev in enot Slovenske vojske sodelovali še enote Policije, Finančne uprave Republike Slovenije, Uprave za pomorstvo, enote sil za zaščito in reševanje na regijski oziroma občinski ravni, ekipe nujne medicinske pomoči ter varnostne službe Slovenskih železnic in zaposleni s področja pristaniške varnosti v Luki Koper. Dejavnosti terenskega dela vaje so potekale na širšem območju tovrne železniške postaje Celje Čret in v koprskem pristanišču, kamor so bile napotene intervencijske službe in kjer so simulirali bojne aktivnosti z uporabo manevrskega streliva. Udeleženci vaje so na terenu preigrali načrt odzivanja na napad diverzantsko-teroristične skupine na varovano vlakovno kompozicijo, ki je prevajala vojaško opremo s celjske železniške postaje na območje raztovarjanja in nатовarjanja opreme v koprsko pristanišče. V prvem delu vaje je bil izveden tudi preizkus alarmiranja takojšnjih odzivnih sil. Po končanih vadbenih aktivnostih so opravili zaključno analizo, katere namen je bil določiti ukrepe za izboljšanje oziroma pomenjenje usklajenosti delovanja Slovenske vojske z drugimi deležniki nacionalnovarnostnega sistema Republike Slovenije ob incidentih s teroristično grožnjo na pripadnike in vojaško opremo Slovenske vojske oziroma oboroženih sil zavezniških držav pri prehodu slovenskega ozemlja.

Ukrepanje ob napadu teroristične skupine na vlakovno kompozicijo v Celju

V vadbene aktivnosti so bili vključeni različni deležniki slovenskega nacionalnovarnostnega sistema.

DEKLARIRANE SILE SV NA VAJI JESEN

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Od 10. do 14. novembra je Slovenska vojska sodelovala na vaji Jesen, namenjeni preverjanju postopkov naraščanja sil in njihovega delovanja v povečanem obsegu ob zaostrenih varnostnih razmerah v mednarodnem okolju. Na vaji so sodelovali pripadniki deklariranih sil, ki so v Sloveniji v različnih stopnjah pripravljenosti. Del teh zmogljivosti sta tudi kontingenta Slovenske vojske, ki opravljata naloge znotraj Natovih sil v mednarodnih operacijah v Latviji in na Slovaškem. Z ekipo Revije Slovenska vojska smo se v sredo, 12. novembra, v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki udeležili postroja deklariranih sil, ki so si ga ogledali državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin, načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš in poveljnik sil brigadir Boštjan Močnik, ki je udeležence tudi nagovoril.

Voditelji držav članic Nata so na vrhu zavezništva v Madridu potrdili nov model sil (ang. New NATO Force Model) v podporo temeljnim nalogam zavez-

Postroj pripadnikov deklariranih sil v Cerkljah ob Krki

ništva. To so sile, ki so neposredno podrejene vrhovnemu poveljniku zavezniških sil v Evropi ter povečujejo odzivnost, pripravljenost in bojno moč zavezništva. Tudi Slovenska vojska prispeva del svojih sil, tako imenovane deklarirane sile, v katerih je približno 670 pripadnic in pripadnikov. Poveljnik sil brigadir Močnik je v nagovoru poudaril, da novi Natov model sil omogoča učinkovitejše opravljanje treh temeljnih nalog zavezništva: odvracanja in obrambe, preprečevanja in obvladovanja kriz ter sodelovanja na varnostnem področju. Ob tem je navedel, da pripadniki deklariranih sil Slovenske vojske delujejo v silah zavezništva v zelo visoki stopnji pripravljenosti. Te morajo biti ustrezno usposobljene in so se v zelo kratkem času sposobne razporediti za opravljanje širokega spektra vojaških nalog. Del teh sil sta tudi slovenska kontingenta, ki opravljata naloge v Natovih operacijah okrepljene prednje prisotnosti v Latviji in aktivnosti okrepljene pozornosti na Slovaškem. Večino deklariranih sil Slovenske vojske prispevajo 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, 670. bataljon za logistično podporo in Vojaška zdravstvena enota iz Logistične brigade, 10. izvidniški bataljon iz sestave 1. brigade,

Enota za specialno delovanje, 14. inženirski bataljon ter nekateri drugi enote in poveljstva. Brigadir Močnik je dodal, da je bil glavni cilj vaje Jesen na operativni in taktični ravni izvesti pregled sil ter ugotoviti morebitne pomanjkljivosti pri naraščanju zmogljivosti in napotitvi deklariranih sil zavezništva. Poleg tega je poudaril, da so odzivnost, pripravljenost, ustrezna opremljenost in povezanost znotraj vojaških enot temelj vseh oboroženih sil. Ob koncu se je sodelujočim v postroju zahvalil za trud, pripravljenost in odrekanje.

URILI IN PREVERJALI POSTOPKE NARAŠČANJA SIL IN NJIHOVEGA DELOVANJA

Slovenska vojska je na vaji Jesen urila in preverjala postopke naraščanja sil in njihovega delovanja v povečanem obsegu za potrebe delovanja v zaostrenih varnostnih razmerah v mednarodnem okolju. Na strateški ravni so s štabnimi procesi preigrali postopke načrtovanja in priprave za povečanje vojaških zmogljivosti in njihovo dopolnjevanje, mobilizacijo ter podporo države gostiteljice. Na operativni in taktični ravni pa so preizkušali predvsem postopke za naraščanje vojaških zmogljivosti, napotitev deklariranih sil v zavezništvo

✓ Pripadniki pogodbene rezerve iz Role 2 so se vkrcali na letalo C-27J Spartan.

ter za opravljanje nalog podpore države gostiteljice. Glavni cilj vaje je bil preveriti postopke in procese načrtovanja, priprav in vodenja delovanja Slovenske vojske ob morebitnem zaostrovanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju. Stotnik Tadej Hafner, poveljnik srednje transportne čete iz 670. bataljona za logistično podporo Logistične brigade, je predstavil njihovo zmogljivost, sestavljeno iz dveh transportnih vodov, logističnega oddelka in poveljstva čete. V transportnih vodih je 37 pripadnikov, ki razpolagajo s 36 tovornimi vozili, kar omogoča prevoz 600 ton na razdalji 300 kilometrov na dan za potrebe Slovenske vojske ali zavezništva. Enota je bila konec lanskega leta certificirana in od takrat v njej vzdržujejo zmogljivosti za delovanje ter se usposabljaajo na domačih in mednarodnih vojaških vajah. Stotnik Hafner je pojasnil, da bodo v četi konec leta en transportni vod napotili na Natovo operacijo v Latvijo, kjer bo deloval v sestavi nadrejene kanadske transportne čete. Ob tem je dodal, da so na vaji Jesen hkrati preverili tudi končne operativne zmogljivosti voda pred njegovo skorajšnjo napotitvijo. Stotnica Nataša Petelinkar je poveljnica zmogljivosti za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, v kateri deluje 29 pripadnikov. Obsega poveljstvo, oddelek za podporo, vzorčevalno skupino, mobilni kemijski laboratorij ter dodani oddelek za odstranjevanje in uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev iz sestave 14. inženirskega bataljona. Njihova zmogljivost razpolaga z veliko specialistične opreme, njena naloga pa je identifikacija, vzorčenje in analiza kemijskih bojnih strupov. Stotnica Petelinkar je povedala, da je zmogljivost od januarja 2025 do 30. junija 2026 v pripravljenosti za delovanje v zavezniških reakcijskih silah (angl. Allied Reaction Force – ARF). 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo v deklarirane sile prispeva še večnamenski vod za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, katerega poveljnik je stotnik Marko Gačnik. Ta je pojasnil, da je namen enote podpora zavezniškim silam pri izvičovanju in dekontaminaciji ob radioloških, kemičnih ali bioloških nevarnostih. Zmogljivost sestavlja 44 pripadnikov, ki delujejo v poveljstvu,

Vkrcavanje terenskega vojaškega vozila Toyota v trup transportnega letala C-27J Spartan

nacionalnem podpornem elementu, izvidniškem oddelku in dveh oddelkih za dekontaminacijo. Ker v vodu razpolagajo s težko tehniko za izvidovanje in dekontaminacijo, se na območje delovanja premaknejo po železnici, morju ali cesti. Stotnik Gačnik je pojasnil, da je njihova zmogljivost v stopnji pripravljenosti za delovanje do konca prihodnjega leta, z odzivnim časom od 11 do 30 dni.

ODLIČEN ODZIV POGODBENIH REZERVISTOV

V okviru vaje Jesen so preverjali tudi delovanje zmogljivosti Role 2. Njen poveljnik podpolkovnik Davorin Volgemut je pojasnil, da je osnovna naloga zmogljivosti zdravstvena zagotovitev, ključna naloga enote pa priprava bolnišnice

Role 2 na delovanje. Enota šteje 38 pripadnikov stalne sestave, ki skrbijo za delovanje bolnišnice v mirnodobnih razmerah in za priprave na premik enote. Poleg stalne sestave je Role 2 popolnjena še s 102 pogodbenima rezervistoma. To so večinoma zdravniki, medicinske sestre in drugo zdravstveno osebje, ki so zaposleni v javnih zdravstvenih ustanovah. Enota Role 2 je v okviru vaje Jesen izvedla vpoklic pogodbenih rezervistov ter se z delom opreme in vozili premaknila na zbirno območje vojašnice v Cerkljah ob Krki, kjer se je namestila in prenočila v terenskih pogojih, enako kot druge deklarirane sile. Podpolkovnik Volgemut je dejal, da je bil odziv pogodbenih rezervistov odličen, saj mnogi z veseljem opravljajo naloge v Slovenski vojski. Po končanem postroju deklariranih sil so se lahko vkrcali v transportno letalo C-27J Spartan. Ta izkušnja je bila zanje nekaj povsem novega, saj je nimajo možnosti doživeti vsak dan, njihovo zadovoljstvo pa je najboljša priložnost za promocijo vojaškega poklica in Slovenske vojske.

Polkovnik Miha Rijavec, vodja zmogljivosti za regionalno komponentno poveljstvo za specialne operacije, je pojasnil, da je poveljstvo, ki skrbi za izvajanje specialnih operacij, sestavljeno iz štabnih častnikov in podčastnikov. Po memorandumu o razumevanju v poveljstvu delujejo pripadniki oboroženih sil iz Avstrije, Slovenije, Hrvaške, Madžarske in Slovaške. Pod poveljstvom pa deluje več enot, tudi kopenski odred za specialno delovanje, ki ga je skladno s cilji zmogljivosti vzpostavila Slovenska vojska. Polkovnik Rijavec je še dodal, da so opravili tudi preverjanje za ugotavljanje pripravljenosti, oktobra pa so uspešno izvedli preverjanje po Natovi metodologiji za specialne sile (angl. Special Operations Forces Evaluation – SOFEVAL), s čimer so potrdili bojno sposobnost.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

št. 388
NOVEMBER 2025

6914.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE I. STOPNJE

prejme:
generalmajorka LAURA L. CLELLAN, 1965, Združene države Amerike

Številka: 094-8/2025-30
Datum: 25. 8. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6915.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Martin FABJAN, 1971
Miroslav MAJER, 1968
Bogdana PFEIFER CESAR, 1968
Matjaž ŠIPEC, 1963
Gorazd TOMAŽIČ, 1969

Številka: 094-8/2025-31
Datum: 25. 8. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6916.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE

prejmejo:
polkovnik MICHELANGELO GENCHI, 1976, Italija
podpolkovnik GIUSEPPE ERRIQUEZ, 1972, Italija
major ORFEAS AMOLOCHITIS, 1984, Grčija

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE

prejme:
štabni praporščak MERCURIO MARTINO CRISTIANO, 1966, Italija

Številka: 094-8/2025-32
Datum: 26. 8. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6917.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE V. STOPNJE

prejme:
višji štabni vodnik ERIC MEGLA, 1984, Združene države Amerike

Številka: 094-8/2025-33
Datum: 26. 8. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6918.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20)

ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Andrej MOLAN, 1961
Ilinka PEJIČ, 1963
Viktor SLADIČ, 1960

Številka: 094-8/2025-34
Datum: 12. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6919.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I in 121/21) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-9/2022-1 z dne 30. 11. 2022) izdajam

ODREDBO

O IZREDNEM POVIŠANJU ČASTNICE OB UPOKOJITVI

v čin polkovnice:
Zdenka VESELIČ, 1963

Številka: 811-1/2025-22
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6920.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I in 121/21) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-9/2022-1 z dne 30. 11. 2022) izdajam

ODREDBO

O IZREDNEM POVIŠANJU PODČASTNIKA OB UPOKOJITVI

v čin štabnega vodnika:
Roman GORENJČ, 1968

Številka: 811-1/2025-23
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6921.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I in 121/21) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-9/2022-1 z dne 30. 11. 2022) izdajam

ODREDBO
O IZREDNEM NAPREDOVANJU
NVU OB UPOKOJITVI

povišanje v V. razred:
Boris STANKOVIČ, 1966

Številka: 811-1/2025-24
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6922.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

ODREDBO
O POTRditVI RAZREDA
VIŠJIMA VOJAŠKIMA
USLUŽBENCEMA PRS

potrditev IX. razreda:
Žan ČANDER, 1994
Fredri TAJNŠEK, 1977

Številka: 811-1/2025-25
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6923.

Na podlagi tretjega in petega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 5. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O PODELITVI ČINA VODNIK PRS

Simon PEČKAJ, 1976

Številka: 811-1/2025-26
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6924.

Na podlagi prvega odstavka 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I in 121/21) in Kriterijev za izredna povišanja vojaških oseb v činu ob upokojitvi (št. 811-9/2022-1 z dne 30. 11. 2022) izdajam

ODREDBO
O IZREDNEM POVIŠANJU
PODČASTNIKA OB UPOKOJITVI

v čin višjega štabnega vodnika:
Darijan ŽENKO, 1966

Številka: 811-1/2025-27
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6925.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

ODREDBO
O POTRditVI RAZREDA
VIŠJIM VOJAŠKIM
USLUŽBENCEM

I. potrditev XII. razreda:
Boris KLEPAČ, 1970
Aleš OREŠKOVIČ, 1972

II. potrditev XI. razreda:
Martin CVETKO, 1993
Uroš FROL, 1982

III. potrditev IX. razreda:
Nikolaj BREŽAN, 1976
Igor FATUR, 1974
Sebastijan MARTINČIČ, 1978

Številka: 811-1/2025-28
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6926.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO S
SPOMINSKIM KOVANCEM**

prejmejo:
Roman GORENJC, 1968
Alenka KAJFEŽ, 1966
Danijel KASTELIC, 1967

Številka: 094-8/2025-35
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6927.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**SPOMINSKI ZNAK ZNAK MSNZ
1990**

prejme:
Janez ALBREHT, 1954

Številka: 094-8/2025-36
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6928.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**I. ZLATO MEDALJO CIVILNE
OBRAMBE**

prejmejo:
Dean GROFF, 1969
Andrej KAVAR, 1982
Tea KRANJC, 1964
Marta KRISTAN, 1972
Robert SLODEJ, 1962
Bojan STARC, 1964
Jožica VERTIČ NOSE, 1962
Valter VREČAR, 1967
Rolando ŽEL, 1972

**II. SREBRNO MEDALJO CIVILNE
OBRAMBE**

prejmejo:
Franc AJNIHAR, 1973
Olga ANDREJEK, 1962
Olga BAHOVEC, 1963
Mario DOMJANIČ, 1981
Luka KASTELEC, 1984
Boris KOVIČ, 1974
Damjan RAZINGER, 1970
Branko VIDRIH, 1961

III. PLAKETO CIVILNE OBRAMBE

prejmejo:
C-ASTRAL, PROIZVODNJA ZRAČNIH
IN VESOLJSKIH PLOVIL, D. O. O.
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE
SLOVENIJE
GIZ-GOIS, G. I. Z.
GUARDIARIS, RAČUNALNIŠKE APLIKACIJE IN SIMULACIJE, D. O. O.
JAVNI ZAVOD CANKARJEV DOM, KULTURNI IN KONGRESNI CENTER
LUKA KOPER, D. D.
OBČINA IVANČNA GORICA
RTC, D. O. O.
SINERGISE, D. O. O.
SKYLABS, D. O. O.
SLOVENSKE ŽELEZNICE, D. O. O.
SSRD, D. O. O.
TELEKOM SLOVENIJE, D. D.

Številka: 094-8/2025-37
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6929.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno

prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**I. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**

prejme:
podpolkovnik MIHAI MOGA, 1977, Romunija

**II. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE IV. STOPNJE**

prejme:
stotnica MARIACHIARA ARMENTI, 1993, Italija

Številka: 094-8/2025-38
Datum: 26. 9. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6930.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO S
SPOMINSKIM KOVANCEM**

prejmeta:
Mirjana KOVAČIČ, 1959
Susan Margaret KRUH, 1969

Številka: 094-8/2025-39
Datum: 23. 10. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6931.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**VELIKO SABLJO MINISTRSTVA
ZA OBRAMBO**

prejmeta:
Igor ŠEPEC, 1968
Valter VREČAR, 1967

Številka: 094-8/2025-40
Datum: 23. 10. 2025

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER**

6932.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. RED SLOVENSKE VOJSKE
prejmejo:
Aleksander ANDRIC, 1965
Tadej BURGAR, 1961
Bogomir TOMAŽIČ, 1965

**II. ZLATO MEDALJO GENERALA
MAISTRA**

prejmejo:
Janez GAUBE, 1968
Franci MOGOLIČ, 1966
Igor ŠEPEC, 1968
Jožef VALENTINČIČ, 1967

**III. ZLATO MEDALJO SLOVENSKE
VOJSKE**

prejmejo:
Darko CVETKO, 1967
Alenka ČARNI, 1966
Siniša ČRETNIK, 1967
Marjan KELENC, 1963
Peter LIKAR, 1969
Vincenc PETERCA, 1966

**IV. SREBRNO MEDALJO
GENERALA MAISTRA**

prejmejo:
Matjaž BIZJAK, 1967
Goran DROVENIK, 1966
Peter JAZBINŠEK, 1976
Franko KUKANJA, 1967
Zoran LESKOVŠEK, 1975

Iztok LISJAK, 1979
Mladen MIHELICH, 1971
Marko PLAZAR, 1972
Roman POGACNIK, 1969
Gregor RIBNIKAR, 1966
Fredri SIMONICH, 1973
Bojan SAFNER, 1964
Tanja SULIGOJ, 1969

V. SREBRNO MEDALJO SLOVENSKE VOJSKE

prejmejo:
Maja ANDREJEK, 1976
Valerija BERNIK, 1973
Tatjana DIDICH, 1973
Anica FLAJNIK, 1973
Andrejka IKICH, 1969
Simon MARIICH, 1972
Denis MEDVED, 1967
Miha RIJAVEC, 1976
Vito ROBAR, 1967
Brigita RODOSEK, 1965
Viktor SLADICH, 1960
Boštjan ŠIVIC, 1971

VI. BRONASTO MEDALJO GENERALA MAISTRA

prejmejo:
Suzana BOŠKOVIICH, 1979
Ivan ERMENC, 1968
Dejan GLAVACH, 1974
Danijel KNAP, 1974
Mateja MENCIGAR, 1981
Matjaž MURŠTICH KLENAR, 1992
Žiga PRETNAR, 1982
Teja Monika RAJH, 1987
Sonja RAMŠAK, 1958
Viktor STERLE, 1962
Bojan TRAFELA, 1970

VII. BRONASTO MEDALJO SLOVENSKE VOJSKE

Andrej CIMERMAN, 1972
Nina DOBRAJC, 1984
Primož GUBANC, 1978
Sabina JURŠINICH, 1988
Janez MEVEC, 1993
Romeo PALICH, 1974
Aleksandra PETROVIICH, 1975
Sergej VOGRIN, 1977

VIII. MEDALJO MINISTRA ZA OBRAMBO

prejmejo:
Aleš AMBROŽICH, 1970
Lilijana ANDOLJSEK, 1964
Petra APŠNER, 1990
Saša BIČANIN, 1976
Sonja BRVAR, 1969
Gregor DOLENC, 1972
Martina DRAGOŠ GRIMS, 1964
Miha FRELIH, 1982

Metka GRMEK, 1971
Maja HUMAR, 1966
Jože KELENC, 1973
Damijan KIRBIŠ, 1976
Robert KOČAR, 1969
Katja KRUŠEC, 1989
Venčeslav LORBEK, 1966
Darja MAJCEN, 1968
Danika MENCIN, 1988
Aljoša MILJAVEC, 1976
Ingrid PAVLIN, 1964
Marko PIŠLAR, 1973
Martina PROSENC, 1977
Mateja ROBNIK TRDAN, 1987
Patricija Irena SODJA, 1964
Barbara ZADEL, 1975
Samo ZADRAVEC, 1967
Domen ZUPANČICH, 1981

IX. BRONASTO MEDALJO ZA KULTURNE DOSEŽKE IN PROMOCIJO SV

prejme:
Jakob PILETICH, 1996

X. STRELNO OROŽJE

prejme:
Bojan BRECELJ, 1966

XI. PLAKETO ZA SODELOVANJE

prejme:
ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO

XII. PLAKETO MINISTRA ZA OBRAMBO

prejmeta:
Andrej KODERMAN, 1971
Tea KONRAD, 1981

Številka: 094-8/2025-41

Datum: 23. 10. 2025

Mag. Borut SAJOVIC MINISTER

6933.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ

O POTRĐITVI RAZREDA NIŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

I. potrditev V. razreda:
Leon MESARIICH, 1973

II. potrditev I. razreda:
Tonči KRUMPAK, 1973

Številka: 811-1/2025-19
Datum: 4. 8. 2025

Generalpodpolkovnik Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6934.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ

O POTRĐITVI RAZREDA NIŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

I. potrditev III. razreda:
Anja JANŽEKOVICH, 1996
Nina ŠTRBAC, 1995

II. potrditev I. razreda:
Boris TERBUC, 1977

Številka: 811-1/2025-20
Datum: 4. 8. 2025

Generalpodpolkovnik Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6935.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ

O POTRĐITVI RAZREDA NIŽJIMA VOJAŠKIMA USLUŽBENCEMA

I. potrditev V. razreda:
Boris VENE, 1978

II. potrditev I. razreda:
Slavko VELER, 1973

Številka: 811-1/2025-21
Datum: 8. 8. 2025

Generalpodpolkovnik Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6936.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 16. CNKZP št. 094-5/2013-183 z dne 18. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ

O PODELITVI PRIZNANJ 16. CENTRA ZA NADZOR IN KONTROLO ZRAČNEGA PROSTORA

I. BRONASTO MEDALJO 16. CNKZP

prejmejo:
Aleš PUŠAVEC, 1968
Matej ROTVAJN, 1986
Luka ČALICH, 1991

II. POHVALO POVELJNIKA 16. CNKZP

prejmejo:
Aljoša ŠTREMFEIJ, 1988
Robert HACE, 1976
Domen JEROT, 1987
Matjaž SRAKA, 1983
Miha ČIČICH, 1985
Jernej BRADEŠKO, 1989
Miran MARTINC, 1976

Številka: 094-1/2025-58
Datum: 7. 7. 2025

Podpolkovnik Samo MALI POVELJNIK CENTRA

6937.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Poveljstva prostorskih sil št. 094-13/2024-1 z dne 21. 11. 2024 izdajam

UKAZ

O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA PROSTORSKIH SIL

BRONASTO MEDALJO PPS

prejme:
Igor STROJIN, 1967

Številka: 094-1/2025-65
Datum: 14. 7. 2025

Polkovnik Branko PODBREŽNIK POVELJNIK PROSTORSKIH SIL

6938.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ

O PODELITVI PRIZNANJ POVELJNIKA 72. BR

ZAHVALO POVELJNIKA 72. BR prejmejo

Vido BLAŽICH, 1967
Dušan FRAJNKOVICH, 1964
Boris GRADIŠNIK, 1972
Igor HORVAT, 1978
Aleksander JANŽEKOVICH, 1966
Robert KNEP, 1979
Igor LEDINEK, 1973
Silvo MAHER, 1970
Damir PERŠA, 1969
Marko PETEK, 1974
Milena POŽEG, 1970
Rudi PUCONJA, 1966
Irena ROZMARIICH, 1970
Benjamin STAJNKO, 1976
Aleš ZVER, 1981

Številka: 094-1/2025-66
Datum: 14. 7. 2025

Polkovnik Gregor HAFNER POVELJNIK 72. BR

6939.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ

O POVIŠANJU VOJAKOV 16. CNKZP

v čin poddesetnika:
Kristijan SUŠNIK, 2004

Robert VIRIJANT, 2003
Številka: 811-5/2025-38
Datum: 14. 7. 2025

Podpolkovnik Samo MALI POVELJNIK 16. CNKZP

6940.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ

O POVIŠANJU VOJAKA 107. LEB

v čin desetnika:
Tomaž SMREKAR, 1985

Številka: 811-5/2025-39
Datum: 14. 7. 2025

Polkovnik Janez GAUBE POVELJNIK 15. BRVLZO

6941.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (PDRIU, št. 094-10/24-17 z dne 3. 12. 2024) izdajam

UKAZ

O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA ZA DOKTRINO, RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

BRONASTO MEDALJO PDRIU prejme:
Andrej SKODICH, 1972

Številka: 094-1/2025-68
Datum: 18. 7. 2025

Brigadir Boštjan BAŠ POVELJNIK PDRIU

6942.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
RB 1. BR

v čin poddesetnika:
Adrijana BÜDEFELD, 1983
Erik ČERNUJA, 1989
Tadej TOMŠIČ, 1988

Številka: 811-5/2012-42
Datum: 4. 8. 2025

Polkovnik
Gregor VODEB
POVELJNIK 1. BR

6943.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
132. GORB

v čin desetnika:
Matic FAFLIK, 1993

Številka: 811-5/2025-44
Datum: 6. 8. 2025

Podpolkovnik
DaniLO KLINAR
POVELJNIK 132. GORB

6944.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
RB 72. BR

I. v čin desetnika:
Rok HLEVNJAK, 1988

II. v čin poddesetnika:
Dominik RUS, 1997

Številka: 811-5/2025-47
Datum: 18. 8. 2025

Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BR

6945.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
670. LOGP

I. v čin naddesetnika:
Daniel RAKUŠA, 1983

II. v čin desetnika:
Jožef NOVAK, 1980

III. v čin poddesetnika:
Nina BREC, 1981
David FIJAVŽ, 1982
Kristjan NOVAK, 2000
David VIRTNIK, 1991

Številka: 811-5/2025-43
Datum: 20. 8. 2025

Podpolkovnik
Igor VERŠNIK
POVELJNIK LOGBR

6946.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Šole za častnike (ŠČ, št. 094-5/2013-179 z dne 13. 11. 2013) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA ČASTNIKE

ZLATO MEDALJO ŠČ
prejme:
Boštjan NOVAK, 1972

Številka: 094-1/2025-75
Datum: 22. 8. 2025

Podpolkovnik
Robert KOKOT
NAMESTNIK POVELJNIKA ŠČ

6947.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Gardne enote Slovenske vojske (GARDE, št. 094-6/2024-28 z dne 4. 3. 2024) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GARDNE ENOTE

ZAHVALO POVELJNIKA GARDE
prejme:
Rajko KRAČUN, 1978

Številka: 094-1/2025-74
Datum: 25. 8. 2025

Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE

6948.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza 430. MOD št. 094-5/2013-257 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
430. MORNARIŠKEGA DIVIZIONA

ZAHVALO POVELJNIKA
430. MOD
prejme:
Boštjan OMERZA, 1970

Številka: 094-1/2025-67
Datum: 29. 8. 2025

Kapitan fregate
Renata BAROVIČ
NAČELNICA ŠTABA

6949.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 670. bataljona za logistično podporo št. 094-2/2025-394 z dne 29. 7. 2025 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
670. BATALJONA ZA LOGISTIČNO
PODPORO

I. SREBRNO MEDALJO 670. BLP
prejmejo:
Andreja BABOSEK, 1982
Andrej HOZJAN, 1985
Mitja SLADNJAK, 1982
Vanja URŠIČ, 1963

II. BRONASTO MEDALJO 670. BLP
prejmejo:
David BRODNJAK, 1985
Boris ŠTIBERNIK, 1968
Drago CESAR, 1967
Karel ŽALIG, 1987
Matej MAVROVIČ, 1979
Janez JAGODIČ, 1974
Aleš GAVEZ, 1971
Jani KOREN, 1975
Aleksander PAPOTNIK, 1984
Luka KERT, 1997

III. ZAHVALO POVELJNIKA 670. BLP
prejmejo:
NOMAGO, D. O. O.
14. INŽENIRSKI BATALJON
Gorazd TOMAŽIČ, 1969

IV. POHVALO POVELJNIKA 670. BLP
prejmejo:
Mihael ŽNIDARIČ, 1978
Aleš PODREKA, 1971
Danijel PELC, 1976
Andrej JERENEC, 1975
Matjaž MARKOVIČ, 1969
Danijel POZDEREC, 1977
Anže JERMAN, 1974
Mitja ČEPE, 1980

Številka: 094-2/2025-423
Datum: 10. 9. 2025

Podpolkovnica
Mojca LAH
POVELJNICA 670. BLP

6950.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza VZE št. 094-5/2013-170 z dne 11. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE

BRONASTO MEDALJO VZE
prejmeta:
Nataša MURKO, 1987
Karmen KRALJ, 1975

Številka: 094-1/2025-85
Datum: 10. 9. 2025

Polkovnik
Uroš BRENČIČ
POVELJNIK VZE

6951.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 670. bataljona za logistično podporo št. 094-2/2025-394 z dne 29. 7. 2025 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
670. BATALJONA ZA LOGISTIČNO
PODPORO

SREBRNO MEDALJO 670. BLP
prejme:
David ŠRETL, 1973

Številka: 094-1/2025-86
Datum: 10. 9. 2025

Podpolkovnica
Mojca LAH
POVELJNICA 670. BLP

6952.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza VZE št. 094-5/2013-170 z dne 11. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
VOJAŠKE ZDRAVSTVENE ENOTE

I. BRONASTO MEDALJO VZE
prejmejo:
Robert ŠTIMAC, 1981
Robert ŽEKŠ, 1985
Elvira KOSTANJEVEC, 1985
Sandra ŠPINDLER, 1979

II. POHVALO POVELJNIKA VZE
prejmejo:
Helena NOTERSBERG, 1979
Zlatko KOVAČ, 1966
Florijan ROZMAN RAVNIKAR
Simon OMERZU, 1979
Sašo KRAPEŽ, 1966
Klemen ŠOŠTARIČ, 1976
Rebeka PLAVŠAK, 1986
Sabina MILEK, 1986
Daniela OSRAJNIK, 1991
Boštjan DUH KLEMENC, 1980
Tomaž CANKAR, 1989

Številka: 094-1/2025-77
Datum: 11. 9. 2025

Podpolkovnik
Borut LONČARIČ
NAMESTNIK POVELJNIKA VZE

6953.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 6. teritorialnega polka št. 094-1/2025-45 z dne 7. 5. 2025 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
6. TERITORIALNEGA POLKA

I. SREBRNO MEDALJO 6. TERP
prejmeta:
Andrej PISAREVIČ, 1963
Aleš LO DUCA, 1969

II. BRONASTO MEDALJO 6. TERP

prejme:
Sandi CEJ, 1973

III. ZLATO PLAKETO 6. TERP

prejme:
Srečko LISJAK, 1948

IV. BRONASTO PLAKETO 6. TERP

prejme:
OBMOČNA OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA TOLMIN

V. ZAHVALO POVELJNIKA 6. TERP

prejmejo:
Mojca MARC, 1986
Jurij KETE, 1971
Darinka KOREN, 1970
Anita BAVČER, 1970
SERDINŠEK JOŽE
ARSENIČ VESNA
ČERMELJ VASILIJ
ČERMELJ TJAŠA
KRAJNC DEJAN

Številka: 094-1/2025-76
Datum: 15. 9. 2025

Polkovnik
Miran ROŽANEC
POVELJNIK 6. TERP

6954.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 132. GORB št. 094-7/2025-217 z dne 7. 4. 2025 izdajam

UKAZ**O PODELITVI PRIZNANJ
132. GORSKEGA BATALJONA****I. BRONASTO MEDALJO
132. GORB**

prejmejo:
Danijel CLEMENS, 1986
Matej BIZJAK, 1978
Jernej ZUPAN, 1975
Matic FAFLIK, 1993
Jaka ŠKOF, 1992
Kristijan ČERVINSKI, 1989

**II. POHVALO POVELJNIKA
132. GORB**
prejmejo:

Borut JAN, 1968
Dejan PEJIČ, 1990
Suzana FLERIN DREVENŠEK, 1986
Zoran BOJKOV, 1984
Samo SAMARDŽIČ, 1988
Samo BRICELJ, 1986
Mitja ZIMIC, 1979
Aletej FAJFAR, 2001
Benjamin PRELOG, 1977
Gregor ŠTUCIN, 1982

**III. ZAHVALO POVELJNIKA
132. GORB**

prejme:
74. SREDNJI PEHOTNI BATALJON

Številka: 094-1/2025-69
Datum: 19. 9. 2025

Podpolkovnik
Daniilo KLINAR
POVELJNIK BATALJONA

6955.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ**O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA PODČASTNIKE****I. ZLATO PLAKETO ŠPČ**

prejme:
Domen ZVER, 1980

II. SREBRNO PLAKETO ŠPČ

prejme:
Smiljan PREVOLŠEK, 1984

III. BRONASTO PLAKETO ŠPČ

prejme:
Jure DETERDING, 1984

Številka: 094-1/2025-78
Datum: 25. 9. 2025

Podpolkovnik
Peter JAZBINŠEK
**NAČELNIK CENTRA IN
POVELJNIK ŠPČ**

6956.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno

prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ESD št. 094-5/2013-256 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ**O PODELITVI PRIZNANJ ENOTE
ZA SPECIALNO DELOVANJE****ZAHVALO POVELJNIKA ESD**

prejme:
Jože MILČINOVIČ

Številka: 094-3/2025-14
Datum: 25. 9. 2025

Podpolkovnik
Matija JAZBEC
POVELJNIK ESD

6957.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Vojaškega vikariata št. 094-6/2023-12 z dne 5. 4. 2023 izdajam

UKAZ**O PODELITVI PRIZNANJ
VOJAŠKEGA VIKARIATA****I. BRONASTO MEDALJO VVIK**

prejme:
Marko HLASTEC, 1966

II. BRONASTO PLAKETO VVIK

prejmejo:
Wolfgang DROLLE, 1974
EVANGELIČANSKA CERKVENA OBČINA MORAVSKE TOPLICE
Markus STROMBERGER, 1972
ENOTA ZA SPECIALNO DELOVANJE
ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE
GARDNA ENOTA SLOVENSKE VOJSKE

Številka: 094-3/2025-14
Datum: 25. 09. 2025

VVU XV. r.
Matej JAKOPIČ
**NAČELNIK VOJAŠKEGA
VIKARIATA**

NATOV PROGRAM ZA KREPITEV ODPORNOSTI DRUŽBE

BESEDILO STA

Predstavniki več ministrstev in različnih ustanov so 12. novembra na informativnem dnevu Natovega programa Znanost za mir in varnost na Institutu Jožef Stefan v Ljubljani poudarili pomen krepitve odpornosti družbe na različna tveganja. K temu lahko po besedah direktorja instituta Leona Cizlja pripomore tudi znanost. Eden izmed ciljev organizacije dogodkov je povečati obseg sodelovanja slovenskih znanstvenikov v programu. Vsako leto so slovenski raziskovalci prijaviili do dva projekta. Med uspešnimi so bili razvoj nanostrukturiranih materialov za zaznavo nevarnih molekul, uporaba radarskih signalov za prepoznavo min, razvoj naprednih baterij in superkondenzatorjev ter raziskave za krepitev vloge žensk v mirovnih procesih.

Raziskovalce, inovatorje in druge je na dogodku nagovoril direktor direktorata za obrambno in varnostno sodelovanje Nata Piers Cazalet, ki je med drugim spomnil, da se varnostna politika nenehno spreminja. Ocenil je, da je Slovenija varna država, vendar je dodal, da so vse članice ranljive za grožnje, kot so kibernetiski napadi. Zavezništvo na grožnje po njegovih besedah več kot 60 let odgovarja tudi z aktivnostmi, kot je program Znanost za mir in varnost. Nato v okviru tega programa financira raziskovalne projekte držav članic in partnerskih držav, ki prispevajo k varnosti, stabilnosti ter blaginji družbe. Podpira projekte z različnih področij, med drugimi so to okolje in podnebne spremembe, energetska znanost, boj proti terorizmu in obvladovanje različnih groženj, odpornost civilne družbe in kibernetška obramba ter človeški in soci-

alni vidik varnosti. Dogodka se je udeležil tudi stalni predstavnik Republike Slovenije pri zvezi Nato Andrej Benedejčič, ki je dejal, da je zavezništvo del velikih varnostnih sprememb. Razmere lahko po njegovih besedah izkoristi za vlaganje v znanost in industrializacijo. Tako lahko zagotovi odpornost družbe, pa tudi podpre Nato pri tem, da ostane zveza demokracij. Predstavniki več ministrstev so na uvodnem delu dogodka poudarili pomen sodelovanja za razvoj znanosti in odpornosti družbe. Po besedah namestnika generalne direktorice Direktorata za multilateralno sodelovanje Ministrstva za zunanje in evropske zadeve Boštjana Peršina Nato ni le politična zveza, temveč je pomemben tudi za spodbujanje znanosti in ideje, zaradi katerih je družba močnejša. Namestnik generalnega direktorja Direktorata za logistiko na Ministrstvu za obrambo Gregor Zupan pa je dejal, da je združevanje znanosti eno najučinkovitejših orodij Nata in da obramba ni samo odgovornost vojske, temveč zahteva celostni odziv družbe. Po mnenju generalnega direktorja Direktorata za znanost in inovacije na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije Tomaža Boha bi morala biti znanost čim bolj integrirana v družbo, saj sta samo internacionalizacija in sodelovanje z drugimi temelja za njen vrhunski razvoj.

EKIPA VZE ODLIČNA V AMERIKI

BESEDILO IN FOTO VZE

Od srede, 12., do sobote, 15. novembra, je v mestu Charlotte v Severni Karolini v Združenih državah Amerike potekala Mednarodna travmatološka konferenca (angl. International Trauma Life Support – ITLS), namenjena zdravnikom in reševalcem, ki delujejo v vojaškem ali prehospitalnem okolju. Konferenca in strokovnega tekmovanja za oskrbo travmatoloških bolnikov so se udeležili pripadniki Vojaške zdravstvene enote. Slovenska ekipa, ki so

jo sestavljali vojaška uslužbenca XIII. razreda Zlatko Kvržič in Damjan Remškar, vojaški uslužbenec XII. razreda Danijel Andoljšek ter višji vodnik Jernej Košak, je na tekmovanju dosegla izjemen uspeh, saj je osvojila odlično tretje mesto v ekipni konkurenci. Med posamezniki je bila podeljena tudi prestižna nagrada, ki jo prejme tekmovalec z najvišjo stopnjo profesionalizma, sposobnosti vodenja in kakovosti oskrbe v travmatskem okolju. To izjemno priznanje je prejel pripadnik Slovenske vojske, glavni zdravstvenik Vojaške zdravstvene enote vojaški uslužbenec Zlatko Kvržič.

TERENSKO USPOSABLJANJE TANKISTOV

BESEDILO Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

Od 20. oktobra do 14. novembra je potekalo usposabljanje pripadnikov 45. tankovske čete 1. brigade Slovenske vojske, ki je bilo namenjeno kandidatu za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti namerilec na tanku. Program specialističnega usposabljanja, ki ga je vodil četni podčastnik 45. tankovske čete praporščak Matija Kogovšek, je obsegal teoretično usposabljanje, praktične vaje in končno preverjanje usposobljenosti pri delu z vsemi oborožitvenimi sistemi na tanku. To smo si z ekipo Revije Slovenska vojska 11. novembra ogledali na Osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku.

OD TEORIJE DO TERENA

Usposabljanje za vojaško evidenčno dolžnost namerilec na tanku, ki traja štiri tedne, je razdeljeno na štiri tematske tedne. Prvi teden se kandidati posvetijo teoriji in spoznavajo delovanje tankovskih sistemov, od motorja in podvozja do namerilnih naprav ter oborožitve. Naučijo se tudi

osnov vzdrževanja ter postopkov ob okvarah. Drugi teden udeleženci učno snov ponovijo v praksi in se seznani-jo z notranjostjo vozila. Tretji teden je namenjen terenskim vajam, med katerimi se usposabljujejo za ciljanje tarč na različnih razdaljah, kar vključuje uporabo laserske namerilne naprave ter izbiro ustreznih topovskih granat glede na cilj, ki ga želijo uničiti. Zadnji teden specialističnega usposabljanja pa je namenjen zaključnemu preverjanju znanja iz taktike uporabe tanka. Kandidati takrat streljajo z vsemi oborožitvenimi sistemi tanka. Bojno streljanje je trajalo približno dve uri in je potekalo v treh delih. Najprej je kandidat iz notranjosti vozila v premiku streljal s sovprežnim

mitraljezom kalibra 7,62 milimetra. Nato je sledilo streljanje s tankovskim topom kalibra 125 milimetrov ob postanku med premiki. Za konec preverjanja pa je bilo na vrsti še streljanje iz zunanosti vozila z mitraljezom kalibra 12,7 milimetra.

NAJBOLJŠI DEL USPOSABLJANJE JE BILO STRELJANJE S TOPOM

Usposabljanje za namerilca na tanku v 45. tankovski četi je uspešno opravil edini kandidat, vojak Nik Golež, ki je maja končal štiritedensko usposabljanje po temeljnem modulu rodu, namenjenem spoznavanju osnov. Po tem usposabljanju lahko kandidat postane vojak oklepni enot, ne more pa še uporabljati oborožitvenih sistemov na tanku. Vojak Golež je dejal, da se je v zadnjem delu usposabljanja preizkusil tudi v osnovah vožnje tanka. Povedal je, da je bilo specialistično usposabljanje za namerilca zelo zanimivo in odlično strukturirano, saj je pred terenskimi vajami pridobil vse potrebno znanje. Najbolj ga je navdušilo streljanje s tankovskim topom, ki ga je opisal kot neprecenljivo izkušnjo. Vojak Golež je v Slovenski vojski zaposlen že skoraj štiri leta. Poklic tankista mu je zelo všeč, zlasti zdaj, ko zna streljati s tankovsko oborožitvijo. Dejal

« Posadka vozila je ob postankih med premiki streljala s tankovskim topom kalibra 125 milimetrov.

« Kandidat Nik Golež med pripravo na streljanje

« Pripadniki 45. tankovske čete so vozila pred začetkom bojnega streljanja popolnili s topovskim strelivom.

je, da si želi delati v Slovenski vojski in ostati njen pripadnik, dokler ga bodo potrebovali.

ZAUPANJE MED ČLANI TANKOVSKJE POSADKE JE BISTVENO

Vodja usposabljanja za vojaško evidenčno dolžnost namerilec na tanku in četni podčastnik v 45. tankovski četi praporščak Matija Kogovšek je poudaril, da je kakovostno urjenje zelo pomembno za delovanje tankovskih enot, saj se posameznik nauči uporabe tanka v vseh razmerah. Izpostavil je tudi pomen dobrega vodenja in zaupanja med člani tankovske posadke, ki jo poleg namerilca sestavlja še voznik in poveljnik. »V tanku si zaprt v majhnem prostoru in popolnoma odvisen drug od drugega. Če ni zaupanja, se pojavi strah – ta pa lahko vodi v napake,« je dejal praporščak Kogovšek, ki je v Slovenski vojski zaposlen že približno tri desetletja. Ob koncu je poudaril, da ga delo z novimi generacijami mladih tankistov vedno znova razveseljuje, saj mu omogoča učenje novih pogledov in pristopov.

PREISKOVALKA LETALSKIH NESREČ, KI SKRBI ZA ŠE VARNEJŠE LETENJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič in osebni arhiv
Sande Jakopič

Praporščakinja Sanda Jakopič je višja preiskovalka v Službi za preiskave letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov Ministrstva za obrambo. Gorenjka po rodu ima za seboj zanimivo poklicno pot, ki jo je od ekonomskih vod peljala v svet letalstva. Kot prva preiskovalka letalskih nesreč v zgodovini Slovenije se je v pretežno moškem poklicu uveljavila z veliko predanosti in strokovnosti. Danes kot višja preiskovalka skupaj s sodelavci skrbi, da je letenje še varnejše. Prosti čas najraje preživlja s svojimi najdražjimi in psičkom, od nekdaj pa jo navdušujejo različni športi.

Višja podčastnica Sanda Jakopič prihaja iz Gorij pri Bledu, danes pa živi v Kranju. Že kot otrok je pogosto na letališču na Brniku občudovala stevardese. V osnovni šoli si je želela postati policistka, vendar deklet takrat še niso sprejemali v šolo v Tacnu. Njena druga želja, da bi postala strojevodja, je prav tako trčila ob dejstvo, da to ni poklic za ženske. Zato se je odločila za šolanje na srednji ekonomski šoli in po njej nekaj časa delala v gospodarstvu. Po spletu okoliščin je leta 2002 pristala

“Delo vidim kot nenehen izziv, saj tehnologija napreduje, z njo pa tudi metode preiskovanja.”

➤ **Njeno poslanstvo je z natančnimi preiskavami preprečiti letalske nesreče in druge incidente.**

v Slovenski vojski, najprej kot finančnica v nekdanji 107. logistični bazi. Končala je Šolo za podčastnike in si želela nadaljevati vojaško kariero, čeprav so takrat ukinjali 1. operativno poveljstvo in posledično njeno delovno mesto s činom podčastnice. »V Kranju je takrat deloval Oddelek za nadzor plovnosti in varnosti letenja. Neka dne smo malicali skupaj s podčastnikoma – preiskovalcema letalskih nesreč, ko sta dobila klic, da se je ponesrečil pilot pilatusa. Ostalo mi je v spominu, kako sta s še enim sodelavcem nemudoma odhitela na prizorišče. Po tej letalski nesreči leta 2003 se je kmalu ustanovila komisija za preiskovanje letalskih nesreč in potrebovali so nekoga za finance, poročila ter skrb za dokumentarno gradivo. Z veseljem sem sprejela ponudbo,« je pojasnila svojo pot v letalstvo, kjer je najprej delala kot strokovna sodelavka.

V novi vlogi se je začela vse bolj poglobljati v delo preiskovalcev, ki jo je povsem prevzela. »Nadaljevala sem štabno šolanje in izpopolnila znanje angleškega jezika, nato pa se na pobudo načelnika

službe udeležila začetnega tečaja za preiskovalko letalskih nesreč,« je povedala. Šolanje ji je odprlo povsem nov svet. »To je kot detektivsko delo – sestavljaš sestavljanko, da bi razumel, kaj se je zgodilo, in posledično izboljšal varnost letenja,« je pojasnila sogovornica, ki je končno lahko združila analitičnost in tehnično žilico. Izpopolnjevala se je na številnih evropskih in ameriških tečajih, od osnovnega usposabljanja v Amsterdamu do nadaljevalnega v Agenciji za varnost v prometu v Washingtonu v Združenih državah Amerike, kamor si želijo mnogi, vendar uspe le redkim. »Spoznala sem, da tudi na tem področju velja slovenski rek – vaja dela mojstra,« je poudarila. Opravila je še specializacijo v kalifornijskem inštitutu za varnost (angl. Southern California Safety Institute) za helikopterje in delo s črnimi skrinjicami, saj se uporablja več tipov in programov za analizo. Šolanje za preiskovalce letalskih nesreč je dolgotrajno, sistemsko in zahteva veliko učenja ter predanosti, za pridobitev naziva pa moraš nazadnje samostojno voditi tudi preiskavo ali vajo.

DELO JE MULTIDISCIPLINARNO

Danes je njeno delo zelo raznovrstno: od zbiranja dokazov in analiziranja podatkov do sodelovanja z domačimi in mednarodnimi ustanovami ter drugimi službami. Delo preiskovalcev je vedno multidisciplinarno. Njeno poslanstvo pa je jasno: z natančnimi preiskavami preprečevati nesreče ali incidente v prihodnosti. »Naš cilj ni iskati odgovornosti posameznikov, temveč izboljšati varnost. Ne preiskujemo samo odmevnejših nesreč, temveč tudi številne incidente, ki jih prijavijo piloti in drugi. Veliko našega dela ostane skritega pred očmi javnosti. Naša priporočila so usmerjena v večjo varnost letenja, niso pa zavezujoča,« je razložila. »Zlato pravilo pri preiskavah je, da nikoli ne sklepaš prehitro. Treba je zbrati vse dokaze in nato sestaviti celotno sliko. Le tako lahko preprečimo, da bi se zgodilo kaj podobnega,« je dodala. Med zanimive preiskave v svoji karieri je uvrstila primer španskega vojaškega helikopterja, ki je na vaji v Sloveniji pred nekaj leti pretrgal daljnovidne žice in zasilno pristal, saj so jo vodili ločeno tako španski kot slovenski preiskovalci. Zgovorna je tudi zgodba o neustreznih materialih pri oljnih črpalkah helikopterjev, kar so potrdili tudi v laboratoriju in so

jih proizvajalci šele po mednarodnih pritiskih zamenjali. Sodelovala je tudi pri tragični balonarski nesreči na Barju. »Naša služba je pristojna za preiskovanje nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov v Sloveniji, tako naše vojske kot tujih, ter slovenskih vojaških zrakoplovov na tujem. Pogosto pa nas pokličejo na pomoč tudi ob civilnih letalskih nesrečah, saj je izmenjava izkušenj in znanja vedno dobrodošla,« je pojasnila pristojnosti službe ter pomen sodelovanja med vojaško in civilno sfero.

VSAKA PREISKAVA JE NOV IZZIV

Sogovornica je bila prva ženska preiskovalka letalskih nesreč v Slovenski vojski in v Sloveniji v splošnem. Priznala je, da to ni bilo vedno lahko. »Na začetku so me nekateri gledali postrani, ko sem prišla z zahtevami po podatkih. Vseskozi pa so me podpirali nadrejeni. Danes je pot za ženske lažja, kar me veseli. Tudi v naši ekipi, ki šteje pet članov, se usposablja nova sodelavka,« je povedala. Prvič je žensko preiskovalko letalskih nesreč sicer srečala leta 2014 na Kosovu ob obisku slovenskega kontingenta: »Dekle iz Združenih držav Amerike je bilo del ekipe prvih posredovalcev in je bilo zadolženo za zavarovanje prizorišča, pa po osnovni izobrazbi tudi ni bila pilotka ali inženirka. Če te neka tema zanima in se ji posvetiš, lahko s šolanjem pridobiš ustrezno znanje,« je bila jasna sogovornica. Po več kot dveh desetletjih v vojski ostaja zvesta svojemu poslanstvu: delati za varnejše nebo. Delo vidi kot nenehen izziv, saj tehnologija napreduje, z njo pa tudi metode preiskovanja. »Nov izziv so vsekakor droni, pri katerih je še veliko neznank, v Slovensko vojsko pa prihajajo novi zrakoplovi, kot so letalo Spartan in helikopterji Leonardo, kar tudi od nas zahteva ustrezna usposabljanja,« je dodala.

OSEBNE BITKE IN MOČ VOLJE

Pred leti se je praporščakinja Sanda Jakopič spoprijela tudi z eno najtežjih življenjskih preizkušenj – zahrbtno boleznijo. »Ko sem zbolela za rakom, je bilo težko obdobje, vendar sem se želela čim prej vrniti v službo. Zdravniki so se čudili, kam se mi mudi. Res rada hodim v službo, imam odlične sodelavce, s katerimi se dobro razumemo, in počutim se koristno,« je povedala sogovornica, ki je uspešno premagala bolezen. Danes je že pet let zdrava, pri tem pa ji pomaga tudi šport. »Že v otroštvu sem imela rada različne športe, trenirala sem tek na smučeh in odbojko, rada sem tekla in kolesarila. Tudi danes sem rada v naravi, sprehajam psa, grem na kolo,« je naštel. Je ponosna mama hčerke in sina ter babica štirih vnukov, petega pa pričakujejo konec leta.

➤ **Praporščakinja Sanda Jakopič (tretja z desne) v vlogi preiskovalke na vaji Zlomljeno krilo na Pokljuki**

SLOVENSKA VOJSKA PRIHODNOSTI

BESEDILO Janja Vuga Beršnak in
Gašper Ferme, Obramboslovni
raziskovalni center FDV
FOTO Bruno Toič

**Vnaprej načrtana karierna
pot posamezniku omogoči,
da razvija svoje zmožnosti
in krepi znanje.**

Slovenska vojska prihodnosti stoji pred pomembnimi izzivi. Čeprav zanimanje za vojaški poklic ponovno narašča, nekateri pripadnice in pripadniki zapuščajo vrste stalne sestave. Zakaj odhajajo, kaj jih motivira, da ostanejo, in katere pogoje pričakujejo od svojega delodajalca? V času demografskih sprememb in konkurenčnega trga dela postaja razumevanje teh dejavnikov bistveno za dolgoročno stabilnost ter učinkovitost poklicne in profesionalne Slovenske vojske. Rezultati projekta Zadrževanje kadrov v Slovenski vojski razkrivajo, da so pri tem v ospredju predvsem kakovost vodenja, pravičnost finančnega okvira, občutek smisla dela, zdravje ter usklajevanje med delom in prostim časom.

JE VOJAŠKI POKLIC RES POSEBEN?

Sodobna vojaška organizacija ni otok, varen pred širšimi družbenimi trendi, temveč je v tržnem okolju eden izmed številnih konkurenčnih delodajalcev, ki privablja in zadržuje kadre v okoliščinah stalnih demografskih, družbenih, gospodarskih ter varnostnih sprememb. V tem kontekstu ostaja kadrovska politika Slovenske vojske pomembna, saj mora omogočiti dolgoročno stabilnost, funkcionalno profesionalizacijo in operativno učinkovitost vojaške obrambe. Pri tem ne gre spregledati širšega konteksta, v katerem deluje Slovenska vojska. Znotraj obrambno-varnostnega sistema za kadre tekmuje s policijo, pravosodjem, zasebnim varovanjem ter sistemom zaščite in reševanja na omejenem slovenskem trgu dela. Na trgu delovne sile poskuša konkurirati drugim delodajalcem in privabiti ter zadržati kakovostne in motivirane kadre. V času relativne gospodarske stabilnosti in na starajočem se trgu delovne sile, pri čemer se mlajše generacije za delo v uniformi vse težje odločajo, to zahteva celovite, inovativne in družbeno specifične pristope. Slovenija se namreč spoprijema z negativnim naravnim prirastom in staranjem prebivalstva, zato postaja še toliko pomembneje razvijati dolgoročne kadrovske strategije, ki vključujejo tehnološke rešitve, prepoznavanje novih delovnih mest, odprtost stalne sestave za različne družbene skupine ter ustvarjanje pogojev, ki krepijo notranjo motivacijo zaposlenih. Ob tem seveda ne gre zanemariti pomena diplomacije in zavezništev, vendar to ni predmet te razprave. Vse dosedanje

raziskave, kljub občasnim poskusom relativizacije, potrjujejo, da je vojaška služba specifična in zahteva posameznika v celoti – telesno, kognitivno, duševno, časovno in identitetno. Ne gre le za poklic, temveč za služenje z edinstvenim poslanstvom obrambe države in njenih prebivalcev ter delovanje v razmerah, ki lahko od pripadnika v skrajnem primeru zahtevajo tudi žrtvovanje lastnega življenja. Prav zato je še toliko pomembneje ustvariti razmere, v katerih si pripadniki želijo ostati – razmere, ki vključujejo ne le materialne spodbude, temveč tudi ustrezno vodenje, spoštljive odnose, priložnosti za karierni razvoj in organizacijsko kulturo, ki podpira pripadnost ter profesionalnost. Odhodi posameznikov z visoko stopnjo družbenega kapitala in specifičnim znanjem predstavljajo težko nadomestljivo izgubo za organizacijo, saj z njimi odidejo tudi vlaganja v usposabljanje, izkušnje in tacitno znanje.

RAZISKOVANJE V VOJAŠKIH VRSTAH

Po podatkih Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske se interes za vojaško službo večja, kar potrjuje število štipendij ter novih prihodov v pogodbeno rezervo in stalno sestavo. Kljub temu pa je odhodov iz vojaške službe, predvsem med vojakinjami in vojaki, razmeroma veliko. To zahteva poglobljeno razumevanje razlogov za odhode in oblikovanje ukrepov za zadrževanje motiviranega kadra. Ministrstvo za obrambo se tega zaveda, zato je namenilo pozornost raziskovanju področja zadrževanja kadra v Slovenski vojski. V okviru raziskovalnega projekta, ki je potekal od 1. januarja 2024 do 1. novembra 2025 pod vodstvom Ministrstva za obrambo ter v sodelovanju s Slovensko vojsko in raziskovalci Obramboslovnega raziskovalnega centra, Centra za proučevanje organizacij in človeških virov ter Centra za metodologijo in informatiko na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, smo se ukvarjali prav s tem vprašanjem. Z uporabo mešanih metod – od sistematičnega pregleda literature, anketiranja, intervjujev in fokusnih skupin do longitudinalnega spremljanja kandidatov na temeljnem vojaškem strokovnem usposabljanju – smo oblikovali strokovne podlage za predloge ukrepov na sistemski, operativni in taktični ravni. Vodilo nas je razumevanje, da uspešnost vojaške organizacije ni odvisna le od števila novih prihodov, temveč pred-

vsem od kakovosti in predanosti njenih pripadnikov. S kvalitativnimi metodami pridobljene podatke smo analizirali interpretativno in reflektivno, podatke, pridobljene s kvantitativnimi metodami, pa z multivariantno statistično analizo. Na podlagi teh podatkov smo ugotavljali dejavnike, ki neposredno vplivajo na motivacijo in namero zapustiti Slovensko vojsko. V raziskavi je sodelovalo 879 udeleženk in udeležencev. V longitudinalnem spremljanju izbrane generacije udeležencev na temeljnem vojaškem strokovnem usposabljanju (t. i. motivirana skupina) so v prvem tednu usposabljanja sodelovali vsi kandidati, njihovo število pa se je pozneje zaradi odstopov od usposabljanja zmanjšalo. Poglobljene izhodne intervjuje smo opravili z nekdanjimi pripadniki Slovenske vojske, ki so v zadnjih letih zapustili Slovensko vojsko (t. i. razočarana skupina). Uporabili smo metodo snežne kepe in zbiranje podatkov končali ob doseženi teoretski saturaciji. V anketi med stalno sestavo Slovenske vojske (t. i. vztrajna skupina) je sodelovalo 757 pripadnikov, ki so odgovarjali tudi na pet odprtih vprašanj o delovnih razmerah. Skupno smo zabeležili kar 1445 odprtih odgovorov. To je izjemen odziv, saj pri anketnih merjenjih običajno nismo priča tako številčnemu odzivu na odprta vprašanja. To jasno kaže željo pripadnikov Slovenske vojske, da bi bili slišani in upoštevani.

POVELJNIK, KI MU BOM SLEDIL

Pozitivni odnosi v delovnem okolju so se v preteklih študijah izkazali za pomembne pri spoprijemanju s stresom in pri zadovoljstvu s službo v Slovenski vojski, medtem ko negativni odnosi lahko predstavljajo tveganje za odpoved delovnega razmerja. Odgovori nakazujejo izzive na področju vodenja, na kar mora biti vsaka organizacija posebej pozorna. Delo odličnega poveljnika je vse prej kot lahko, saj podrejeni pričakujejo, da bo mentor, lojalen svojemu kolektivu, spoštljiv, pravičen, jasen, organiziran in neposreden. Pripadniki torej pričakujejo pravično, transparentno in odgovorno vodenje, ki temelji na medsebojnem spoštovanju ter zaupanju. Vprašanje vodenja smo v analizi poglobili s strukturnim modelom, pri čemer smo opazovali vplive pozitivnega in negativnega vodenja na motivacijo ter namero ostati zaposlen v Slovenski vojski. Dokazano lahko potrdimo, da pozitivno vodenje statistično značilno izboljša motivacijo in namero pripadnikov, da ostanejo zaposleni v Slovenski vojski. Seveda k zadrževanju kadrov prispevajo tudi drugi dejavniki, ki jih izpostavljamo v nadaljevanju, vendar vodenja kot najpomembnejšega med njimi ni mogoče spregledati.

NAJ SLOVENSKA VOJSKA IZKORISTI MOJE ZMOŽNOSTI IN VOLJO DO DELA

Predvsem v izhodnih intervjujih z nekdanjimi pripadniki se je pokazalo, da so čutili naklonjenost poslanstvu in vojaški službi, ki bi jo v drugačnih okoliščinah še vedno želeli opravljati. Volja do opravljanja vojaškega poklica je bila torej ves čas prisotna, pri odločitvi za odhod pa so prevladali drugi razlogi, na primer slabi odnosi z nadrejenimi, prenizko plačilo, občutek nesmiselnosti dela in podobno. Pomembni so transparentnost glede finančnih spodbud, jasna karierna pot, ustrezna komunikacija o namenu nalog, ki pripadnikom pomaga osmisлити delo, in krepitev notranjih odnosov, tako horizontalnih kot vertikalnih. Posebej je treba poudariti pomen osmišljanja dela in izkoristka posameznikovih zmožnosti. Številni nekdanji pripadniki so izrazili obžalovanje, da nadrejeni niso prepoznali njihove motivacije in sposobnosti, zato so delo raje poiskali tam, kjer delodajalec to prepozna in zna razvijati. S tem je povezana tudi vnaprej znana karierna pot, kar posamezniku omogoči, da razvija svoje zmožnosti in krepí znanje v sodelovanju z neposredno nadrejenim.

KRUHA NE MOREM KUPITI S TOVARIŠTVO

Eden pomembnih dejavnikov zadrževanja kadra je finančni okvir. Na podlagi analiziranih odgovorov pripadnikov stalne sestave lahko izpostavimo, da

sta pravičnost in transparentnost pri dodeljevanju dodatkov zelo pomembni za njihovo zaupanje vojaški organizaciji. Prav z dodatki ob povečanem obsegu dela (na primer dežurstva, terenske vaje in drugo) si lahko pripadniki, predvsem vojaki, povprečno osnovno plačo dvignejo nad povprečje ter tako izboljšajo družbeni položaj, ugled, zadovoljstvo, obenem pa krepijo zunanjo motivacijo. Slovenska vojska pa postane konkurenčnejša na trgu dela. Pripadniki bi si želeli tudi izplačilo vseh dodatno opravljenih ur. Trenutna ureditev, v kateri si nekateri te lahko izplačajo, drugi pa jih koristijo v obliki odsotnosti z dela (prostih ur), je namreč za mnoge nezadovoljiva. Finančni okvir je povezan tudi z notranjo fluktuacijo, in sicer s karierno potjo ter odhodi oziroma prehodi po določeni starosti, saj pripadniki občasno opazijo obratno razmerje med napredovanjem, menjavo delovnega mesta in višino plačila. Naravno je, da si zaposleni z leti službovanja, dodatnim izobraževanjem, usposabljanji in izkušnjami prizadevajo za višje prejeme, kar je pomembno tako z vidika kakovosti življenja kot z vidika vrednotenja svojega dela, priznanja organizacije in družbenega ugleda.

KAJ PA MOJA DRUŽINA?

Za vsakega pripadnika je pomembno usklajevanje med delom in prostim časom oziroma družino. Vsi se namreč zavedajo, kako veliko oporo jim dajejo njihove družine, ki podpirajo pogoste odsotnosti, dnevne delovne migracije, izostanke v vsakdanjem življenju ter svoje vsakdanje življenje prilagajajo potrebam vojaške organizacije. Hkrati soglasno pričakujejo, da bo država, torej Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska, uredila pravne podlage ter postopke za dolgotrajno pomoč vojaškim družinam v primeru poškodbe ali smrti pripadnika pri opravljanju svojega dela. Zaradi narave dela se pripadniki pogosto spoprijemajo z izzivi, povezanimi z varstvom otrok, zlasti med počitnicami. Vojska bi lahko svojim zaposlenim pomagala še bolj neposredno in v večjem obsegu. Otroci, ki so odrasčali v vojaških družinah, se tudi v odraslem življenju spoprijemajo s posledicami odsotnosti starša, zato bi bilo smiselno prepoznati prispevek, ki ga Slovenski vojski in slovenski državi nameni celotna vojaška družina v svojem vsakdanjem življenju. Na ravni Slovenske vojske, obrambnega sistema, države in družbe bi bilo pomembno ozvestiti, da vojaške družine že danes ne sprašujejo, kaj bo država naredila zanje, temveč same aktivno prispevajo za državo, če parafraziramo znani rek.

VOJAŠNICA IN SISTEMI ZA BOLJŠO KAKOVOST OPRAVLJENIH NALOG

Na motivacijo vplivajo tudi infrastruktura in sredstva, s katerimi morajo zaposleni opravljati svoje delo. Ker se v obrambni sistem veliko vlaga, je pričakovati, da bodo sodobnejši prostori, vadišča in oprema pripomogli k višjemu zadovoljstvu ter motivaciji. Iz raziskave namreč izhaja, da so pripadniki nezadovoljni z zastarelo infrastrukturo, dotrajanimi objekti, pomanjkanjem ustreznih delovnih prostorov in pomanjkljivo športno infrastrukturo. Smiselna in potrebna bi bila tudi hitra ter ambiciozna vključitev virtualnih in simulacijskih orodij v usposabljanje, saj ta omogočajo hitrejša, varnejša in učinkovitejša pridobivanja potrebni vojaških kompetenc, obenem pa spodbujajo motivacijo. Zanimariti ne gre niti uvajanja tehnoloških rešitev, sodobne opreme in oborožitve, katerega namen je podpora pripadnikom ter zagotavljanje ravnovesja med človeško silo in tehnologijo. Z ustreznimi rešitvami bi se lahko nadomeščala potreba po številčno velikih oboroženih silah, kar je v Sloveniji zaradi velikosti države in demografskih značilnosti nemogoče doseči.

IMAM LE ENO ZDRAVJE IN ŽELIM GA OHRANITI

Upoštevati bi bilo treba demografske trende, ki se, kot za zdaj kaže, ne bodo spremenili v smer pomlajevanja družbe. Pripadniki različnih starosti se spoprijemajo z zdravstvenimi težavami, ki izhajajo iz poškodb, večinoma nastalih med vajami oziroma pripravami na delo. Morda bi bila smiselna dodatna prilagoditev usposabljanja, saj je vojski v interesu, da so pripadniki zdravi.

V projektu ugotavljamo tudi potrebo po hitri in učinkoviti obravnavi v primeru poškodb, kar bi bilo lahko doseženo z dodatnimi tržnimi zavarovanji. V preteklosti so namreč pripadniki ob poškodbah, ki so nastale kot posledica opravljanja dela, na zdravljenje čakali tudi več mesecev, tudi ko je šlo za poškodbe iz mednarodnih operacij in misij. V kontekstu zdravja je zelo pomembna tudi duševna odpornost. Moškosrediščne organizacije, zlasti oborožene sile, častijo moč, pogum, duševno in čustveno odpornost, kar pogosto preprečuje iskanje pomoči. V visoko stresnih kriznih situacijah pa sta duševna odpornost in sposobnost spoprijemanja med dogodkom in po njem bistveni za zdravje, dobrobit ter nadaljnje delovanje pripadnikov. V tem pogledu bi bilo smiselno izvajati dejavnosti za zmanjševanje stigmatizacije in predsodkov glede iskanja psihološke pomoči. Lastna in organizacijska percepcija stigme je še vedno eden glavnih razlogov za zavračanje psihološke podpore in pomoči ob stresnih dogodkih. V Slovenski vojski bi k zmanjševanju stigme glede duševnih stisk lahko prispevali z uvedbo rednih, organiziranih in obveznih razbremenilnih pogovorov, pri čemer bi lahko kot zgled tega mehanizma spoprijemanja delovali poveljniki.

KAJ VPLIVA NA TO, DA OSTANEM V SLOVENSKI VOJSKI?

Nadalje smo oblikovali tudi regresijske modele, s katerimi smo merili vpliv dejavnikov na motivacijo pripadnikov in njihovo namero ostati zaposlen v Slovenski vojski. Za bistvena motivatorja sta se izkazala zadovoljstvo in percepcija, da so delovni pogoji v vojski boljši kot drugje. Sledijo možnosti za napredovanje, spodbudno delovno okolje, bližina delovnega mesta domu, pri vojaki pa tudi nagrada ob podpisu pogodbe. Ti dejavniki na odločitev o nadaljnji zaposlitvi vplivajo predvsem posredno, prek motivacije in zadovoljstva. Neposreden vpliv na namero ostati zaposlen pa daje še občutek, da je delo v Slovenski vojski smiselno. Ob izoliranju zgolj mikroravni delovnega okolja statistično značilno na motivacijo vplivajo tudi odnos z nadrejenimi, spodbudno delovno okolje in jasnost pričakovanj glede dela, pri čemer je slednje še posebej pomembno vojakom. Na namero ostati zaposlen pa ob osredotočanju le na dejavnike delov-

Za vsakega pripadnika je pomembna podpora družine.

nega okolja statistično značilno vplivajo še zadovoljstvo s karierno potjo, podpora družine in pogoji dela v širšem smislu. Za vojake je pomembno tudi ravnotežje med delom in prostim časom. Na zadrževanje kadrov seveda vpliva tudi makrokontekst. Pri tem je treba omeniti višino plače in izplačilo dodatkov, ki se sicer v kombinaciji z drugimi dejavniki ne izrazita kot pomembna motivatorja, vendar se na različnih socialnoekoloških ravneh kažeta kot značilna dejavnika vpliva, tako posredna kot neposredna. Če ju opazujemo ločeno, ugotovimo, da tudi ta dva dejavnika pomembno motivirata pripadnike za nadaljnje delo, hkrati pa imata neposreden statistično značilen vpliv na namero ostati zaposlen v Slovenski vojski.

POZITIVNI VIDIKI VOJAŠKE SLUŽBE

Naša raziskava je omogočila tudi prepoznavo pozitivnih vidikov vojaške službe. Pripadnice in pripadniki visoko cenijo svoj kolektiv, ki ga nekateri celo dojemajo kot vojaško družino, in prav tako svoje neposredno nadrejene poveljnike. V splošnem raziskava potrjuje, da pripadniki v povprečju zaznavajo več pozitivnih značilnosti svoje službe. Kot pozitivna vidika sta prepoznani tudi dinamičnost in raznovrstnost vojaške službe, ki jo nekateri dojemajo kot poklic s poslanstvom. Dojemanje poslanstva je izjemno pomembno, saj osmišljanje dela neposredno vpliva na motivacijo in zadrževanje kadrov. Udeleženci raziskave kot pozitivne omenjajo tudi počitniške zmogljivosti in stanovanja, ki omogočajo dostopnost dopustovanja oziroma reševanje stanovanjske problematike v dosegljivih okvirih (večja razpoložljivost cenovno dostopnih najemniških stanovanj, pomoč pri najemu kredita in drugo). Ta vidik je smotno ohranjati in krepiti. Kot dobre prakse, ki sta jih vzpostavila Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska ter bi jih bilo še smotno razvijati, pripadniki dojemajo skrajšanje vhodnih postopkov, možnost izbire enote, službovanje bližje stalnemu prebivališču, povečanje zgornje starostne meje za upokojitev, vzpostavitev zaupnikov in ugodnejša dodatna zavarovanja.

KREPITI IN SPREMENITI

Raziskovalna skupina je na podlagi rezultatov pripravila predloge politik, za katere verjamemo, da bi pripomogle k ohranjanju statusa Slovenske vojske kot odličnega delodajalca in k nadaljnjemu razvoju oboroženih sil v vedno spreminjajočem se varnostnem okolju. Predloge smo predstavili tudi vodstvu ma Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske. Priložnosti vidimo predvsem v nadaljnji krepitvi strateškega načrtovanja in komuniciranja, prednostnem vlaganju v vodstveni in poveljniški kader, da bo ta zgled in profesionalno sidro organizacije, izboljšanju celostnega upravljanja človeških virov, vlaganju v virtualne simulacijske tehnologije in uvajanju tehnoloških rešitev, nakupih ustrezne opreme in oborožitve, pomoči delodajalca pri reševanju stanovanjskega problema, krepitvi zdravstvene podpore in podpori družinskemu življenju v dosegljivih možnostih ter predvsem v zagotavljanju konkurenčnih plač in finančnih spodbud. Glede finančnih spodbud bi bilo smiselno opredeliti jasna merila in sprejeti odločitev, ali služijo kot mehanizem za splošno dvigovanje mesečnega dohodka v Slovenski vojski ali za nagrajevanje uspešnih posameznikov. Po eni strani omogoča mehanizem zaposlenim višji dohodek in krepiti konkurenčnost delodajalca na trgu dela, po drugi strani pa je lahko namenjen tudi nagrajevanju nadpovprečno uspešnih posameznikov. V vsakem primeru pa morajo biti izhodišča in merila za nagrajevanje vnaprej jasna in transparentna, da se prepreči nezadovoljstvo, ki trenutno izstopa.

SKLEP

S projektom Zadrževanje kadrov v Slovenski vojski smo v splošnem utemeljili pomen zadrževanja kakovostnih pripadnikov. Celotno smo osvetlili glavne razloge za odhode kadrov iz Slovenske vojske ter dejavnike, ki vplivajo na motivacijo in pripravljenost ostati zaposleni. Med najpomembnejšimi pozitivnimi vplivi so se izkazali smiselnost dela, ustrezno plačilo, podpora družine, možnosti napredovanja, delovno okolje, ki je boljše kot drugje, ustrezno vodenje in bližina delovnega mesta. Po drugi strani pa največ nezadovoljstva izhaja iz plačilnega sistema, netransparentnosti plačevanja dodatkov in napredovanj, pomanjkanja podpore pri usklajevanju službenega in zasebnega življenja ter medosebnih odnosov, vključno z nezadovoljivim vodenjem. Poklicni vojaki so izjemno pomembni za obrambo naše države, zato si zaslužijo, da so slišani in upoštevani. Vojaki ne zahtevajo veliko, pričakujejo pa, da jih vodi profesionalen in odgovoren častniški zbor ter da država izkaže svoje spoštovanje do njihove predanosti in pripravljenosti tudi z ustreznim plačilom ter drugimi ugodnostmi.

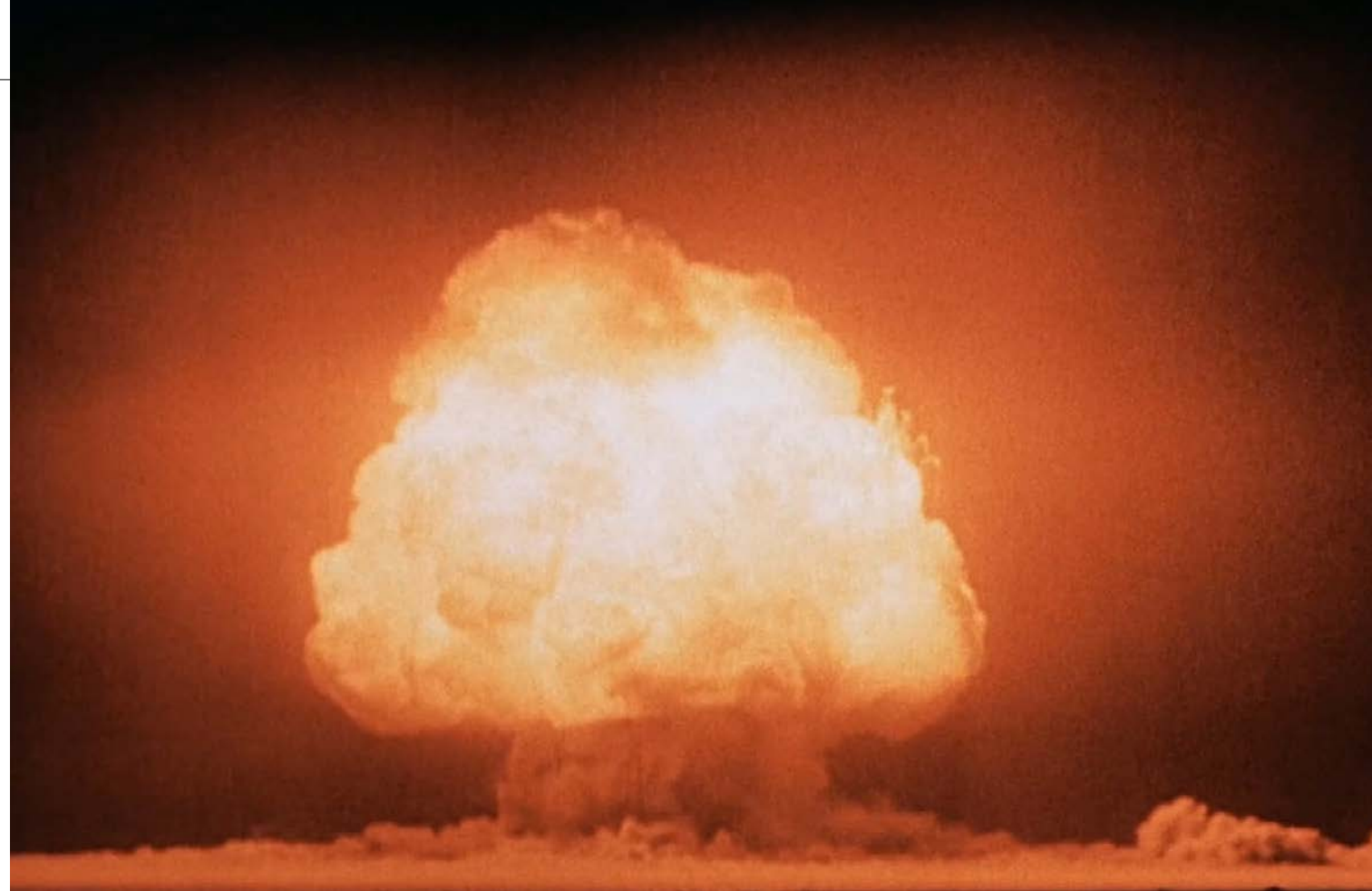
Literatura in viri so dostopni pri avtorjih besedila.

ATOMSKA DOBA IN SVETLA PRIHODNOST

BESEDILO Matej Jug
FOTO svetovni splet

Z detonacijo prvih atomskih bomb se je končalo obdobje druge svetovne vojne, hkrati pa se je odprla tako imenovana atomska doba, ko je človeštvo dobilo v roke znanje in moč jedrske energije. Kako močno je to zaznamovalo svet, priča tudi obdobje hladne vojne, ki je bilo prepleteno s sistematičnim odzivanjem in obrambo pred orožjem za množično uničevanje. Seveda pa prva atomska bomba ni magično nastala v transportnem prostoru letala Enola Gay na dan poleta, zato se postavlja vprašanje o genezi prvih atomskih bomb, o tem, kdo je upravljal jedrski razvojni program in kako je to orožje vplivalo na razvoj svetovne zgodovine. V prispevku predstavljamo prve atomske programe.

Znanost in tehnologija sta kot kladivo, z njima lahko gradimo in ustvarjamo ali pa razbijamo in uničujemo. V kriznih in vojnih obdobjih ni na preizkušnji samo država, temveč tudi njene ustanove, med katerimi je tudi znanstvenoraziskovalna domena. Kadar govorimo o znanstvenoraziskovalni dejavnosti, je ta pod

dvojnim pritiskom – po eni strani zaradi potreb po novih tehnologijah in v tekmi z nasprotnikovimi odkritji, po drugi pa zaradi pomanjkanja virov za optimalen razvoj teh tehnologij. Pri tem je treba izpostaviti, da so se veliki tehnološki preboji zgodili prav v vojnih obdobjih in za potrebe vojaškega ustroja. Kot bomo videli v nadaljevanju, so imeli raziskovalno-razvojni centri strateško vlogo tudi pri razvoju jedrske znanosti.

UVOD

Prve raziskave, ki bi jih lahko povezali z atomskim orožjem, so se začele že pred drugo svetovno vojno. Leta 1933 je Leo Szilard začel razvijati idejo o verižni reakciji, leta 1934 pa je Enrico Fermi uspešno izvedel obstreljevanje elementov z nevtroni. Pri tem se je zgodila tudi cepitev uranovih jeder, vendar raziskovalna skupina tega še ni vedela. Te raziskave so izpopolnili na nemškem inštitutu Kaiserja Wilhelma, kjer so na podlagi Fermijevih študij nemški znanstveniki odkrili, da se ob obstreljevanju uranovih atomov z nevtroni ti razcepijo na lažje delce. Leta 1938 so na podlagi tega potrdili fisijo uranovih jeder. Januarja 1939 pa so bile na znanstvenem simpoziju fizikov v Washingtonu svetovni javnosti predstavljene ugotovitve nemških znanstvenikov glede koncepta fisije, s čimer se je začela tekma za atomsko bombo.

NEMŠKI PROGRAM

Čeprav so bili prav v Nemčiji narejeni prvi koraki na področju jedrske znanosti, je bilo pri vzpostavitvi atomskega programa veliko težav. Nemške oborožene sile so bile do prvih porazov na vzhodni fronti praktično nepremagane, zato izdelava tovrstnega orožja takrat ni bila prednostna naloga. Na razvoj programa je vplival tudi etični vidik, saj so se številni znanstveniki, ki niso podpirali takratnega režima, zavedali nevarnosti, ki bi jo to orožje predstavljalo v rokah nemškega vodstva. Poleg tega sta bili prisotni nasprotovanje odkritjem, recimo Einsteinovi relativnostni teoriji, ter množično izseljevanje znanstvenikov, ki so bežali pred sankcijami režima. Po letu 1942 je bilo čutiti vse večje pomanjkanje denarnih in materialnih virov,

dodatno pa je razvoj oviralo zavezniško bombardiranje.

Kljub temu je bil v začetku štiridesetih let sprožen nemški atomski program pod vodstvom Wernerja Heisenberga. Ustanovili so več raziskovalnih skupin in raziskovalnih reaktorskih centrov v Leipzigu (4 reaktorji L1–L4), Gottowu (3 reaktorji G1–G3) in Berlinu (8 reaktorjev B1–B8). Zadnji reaktor berlinskega raziskovalnega centra (B8) so zaradi nenehnega bombardiranja zgradili v jami v mestu Heigerloch, kar nakazuje na to, da Nemčija jedrskih raziskav ni opustila skoraj do kapitulacije. Za vzpostavitev atomskega programa je bil poleg ogromno denarja potreben tudi raziskovalni material. Del tega so pridobili v okupiranih državah, zlasti v rudnikih urana na Češkoslovaškem (Jáchymov) in v Belgiji. Z zasedbo Norveške pa je Nemčija pridobila edino tovarno težke vode v Evropi (Norsk Hydro), ki se je uporabljala kot moderator pri delovanju jedrskih reaktorjev. Junija 1942 je v raziskovalnem laboratoriju reaktorja L4 oksidiral uranov preparat, kar je povzročilo vžig in eksplozijo. Heisenberg je v šali prejel čestitko, da je izdelal atomsko bombo, informacija o dogodku pa je segla tudi do Američanov, ki so pozorno spremljali nemški program. Z vzpostavitvijo misije

▼ Prvi test jedrskega orožja leta 1945 (Trinity)

Alsos so Američani intervenirali v Evropi še pred izkrcanjem v Normandiji. Namen misije je bilo obveščevalno delovanje na področju jedrske znanosti, s čimer so želeli upočasniti nemški razvoj ter preprečiti prenos znanja Rusom in Francozom. Nemčija sicer ni izdelala atomske bombe, vendar je razvila najpomembnejšo komponento jedrske oborožitve: sistem dostave. Z razvojem tako imenovanega povračilnega orožja je izpopolnila balistične rakete dolgega dosega (V1 in V2), tehnologijo, ki se je pozneje uporabljala v vesoljski tekmi in pri razvoju jedrskega orožja.

PROGRAM ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE

Zametki ameriškega atomskega programa segajo v leto 1939, ko sta Albert Einstein in Leo Szilard poslala pismo takratnemu predsedniku Franklinu D. Rooseveltu. Znanstvenika sta ga želela opozoriti na nevarnost atomske tehnologije in njeno morebitno uporabo za izdelavo atomske bombe. Po napadu na Pearl Harbor decembra 1941 so tudi Združene države Amerike aktivno vstopile v drugo svetovno vojno, kar je pospešilo razvoj atomskega programa. Leta 1942 je Robert J. Oppenheimer začel delati v metalurškem laboratoriju v Chicagu, kjer je Enrico Fermi uspešno izvedel verižno reakcijo in potrdil napovedi iz Einsteinovega pisma Rooseveltu – tako je ameriški program prehitel nemškega. Vzporedno so vzpostavili atomski program Manhattan pod vodstvom generala Leslieja Grovesa. Lokacijo laboratorijev so izbrali predvsem glede na tajnost in oddaljenost od civilne infrastrukture. General Groves je tako na podlagi geografskih, tehničnih in vojaških dejavnikov izbral mesto Los Alamos v Novi Mehiki, saj so geografske značilnosti puščave omogočale, da je delo lahko potekalo nemoteno ne glede na letni čas. Oppenheimer je postal vodja laboratorijev in razvojnega programa. V laboratoriju je bilo sprva zaposlenih nekaj 100 znanstvenikov, leta 1943 je bilo tam 2500 ljudi, v vrhuncu delovanja leta 1945 pa približno 5000 zaposlenih in podpornega osebja. V programu so sodelovali predvsem ameriški in britanski znanstveniki. Leta 1943 se je Oppenheimer preizkusil z idejo o plutonijevem izstrelku za mornariško artilerijsko oborožitev pod imenom Thin Man, vendar je bil projekt opuščen. V laboratoriju so se nato preusmerili v izdelavo bombnega prototipa. Spomladi leta 1945 so se začele zaključne priprave za prvi test atomskega orožja pod imenom Trinity, ki je bil izveden 16. julija ob 5.30 v puščavi blizu mesta Alamogordo v Novi Mehiki. Prototipna bomba Gadget (21 kt), temelječa na plutoniju, je bila ob detonaciji 1,5-krat močnejša od uranove bombe Little Boy in je postala osnova za razvoj bombe Fat Man. Znanstvenikom v ameriškem atomskem programu je uspelo sestaviti prvo atomsko bombo le v dveh letih in treh mesecih. K temu so prispevali zgodnja sistematična idejna organizacija programa, čemur je botrovalo Einsteinovo pismo predsedniku Rooseveltu leta 1939, finančna in materialna moč Združenih držav Amerike ter obveščevalno delovanje v Evropi (misija Alsos). Ključ do uspeha pa je predstavljala širok nabor kompetentnega kadra.

SOVJETSKI PROGRAM

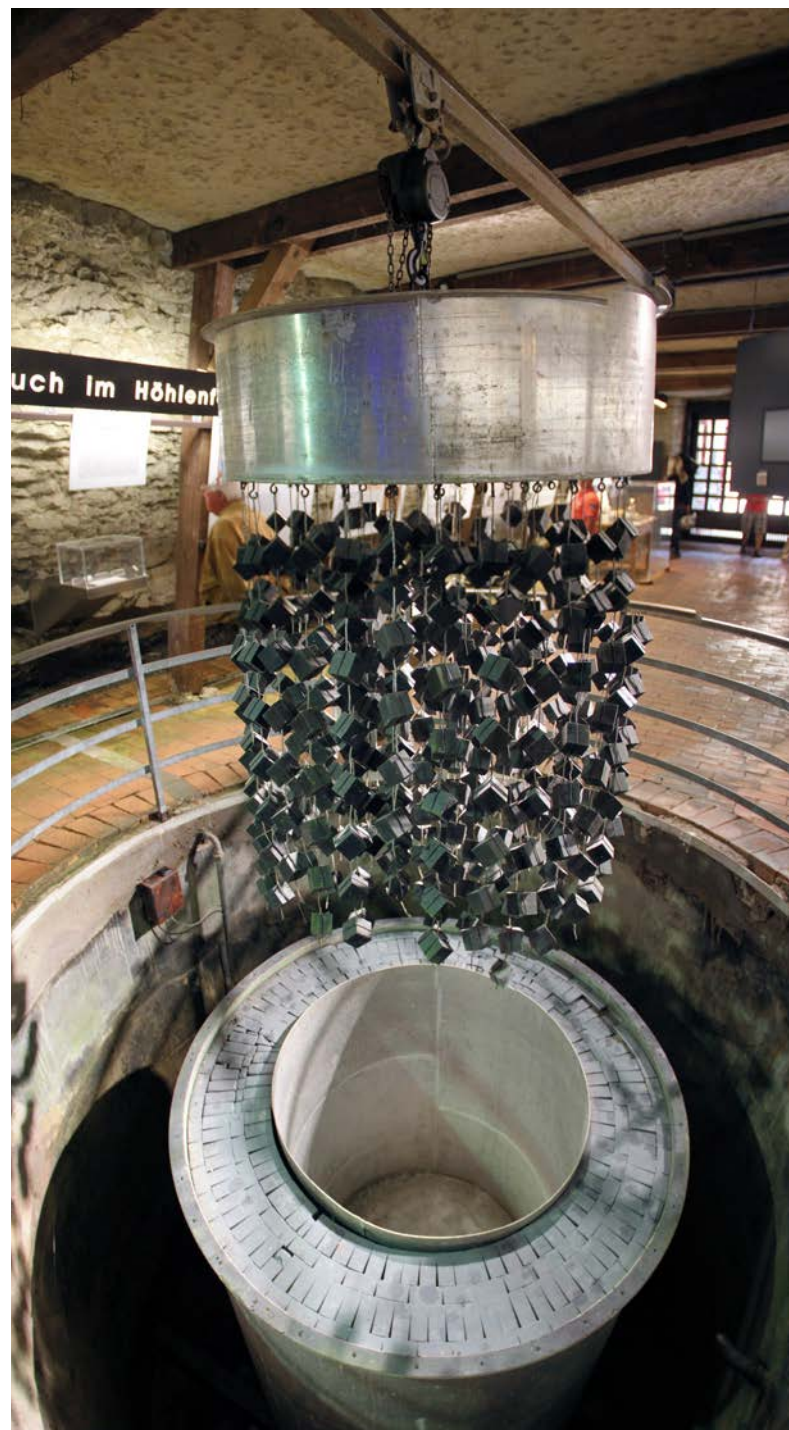
Kljub predstavljenim dosežkom jedrske fisije na konferenci leta 1939 v Washingtonu Sovjetska zveza sprva ni namenila večje pozornosti tem dognanjem. Večina virov je bila usmerjena v razvoj petletk in težke industrije, kljub temu pa so sovjetski znanstveniki spremljali svetovne raziskave iz jedrske fizike. Leta 1940 sta ruska fizika Gregorij N. Flerov in Konstantin A. Petržak ugotovila, da se uranova jedra naravno cepijo. Predvidevala sta,

Nemški jedrski program – replika reaktorja B8

da bi ob zadostni količini urana dosegla kritično maso, kar sta pozneje delno potrdila. Ko so postale javne raziskave o jedrski fiziki tajne, sta pravilno sklepal, da tudi drugi razvijajo to tehnologijo. Sovjetska zveza je svoj program vzpostavila leta 1943, vendar je bil ta le blede senca drugih, saj je pri njem delovalo nekaj deset znanstvenikov in podpornega osebja. Pomembno vlogo pri uspehu sovjetskega atomskega programa je imel nemški znanstvenik Klaus Fuchs, ki je bil po političnem prepričanju komunist in je še pred vzponom nacistične Nemčije prebegnil v Veliko Britanijo. Tam je doktoriral iz fizike in delal na britanskem atomskem programu, pozneje pa je bil kot del znanstvene ekipe vključen v projekt Manhattan. Med delom v Los Alamosu je prek sovjetskih agentov informacije pošiljal v Sovjetsko zvezo. Po koncu vojne je priznal svoja dejanja, kot razlog zanje pa je poleg političnega prepričanja navedel, da je znanje o atomskem orožju last vsega človeštva in ni le monopol ene države. Na podlagi teh podatkov je bil leta 1943 vzpostavljen sovjetski atomski program s sedežem v kompleksu Arzamas-16. Vodilni znanstvenik je bil Igor V. Kručatov, vodja sovjetske tajne policije Lavrentij P. Berija pa je nadziral celoten program. Na potsdamski konferenci julija 1945 je Truman Stalinu razkril, da imajo Združene države Amerike atomsko bombo. Stalin je to že vedel, saj je Fuchs redno pošiljal informacije. Vendar je moč bombe podcenjeval vse do prvih detonacij avgusta 1945. Po koncu druge svetovne vojne je sovjetsko vodstvo preusmerilo velik del virov v razvoj atomskega orožja in Sovjetska zveza je svojo prvo atomsko bombo RDS-1 detonirala avgusta 1949 v kraju Semipalatinsk.

SKLEP

V kratkem pregledu geneze atomskega orožja lahko izpostavimo, da je bil za uspeh ali neuspeh predstavljenih atomskih

programov bistven dosežek kritične mase znanja in kompetentnega kadra. Ker je šlo za preplet civilnega, znanstvenega in vojaškega prostora, je bilo upravljanje in vodenje teh programov zapleteno. Pomembno vlogo je imelo družbeno, politično in ekonomsko ozadje, ki je vplivalo na hitrost in uspešnost razvoja. Prav tako ne smemo zanemariti pomena finančnih in materialnih sredstev ter raziskovalnih ustanov, ki so pri tem sodelovale. Z obdobjem druge svetovne vojne se atomski programi niso končali, temveč so postavili temelje za jedrske programe hladne vojne.

Literatura in viri so dostopni pri avtorju besedila.

ZAZNAMOVANJE 80. OBLETNICE PARTIZANSKIH SMUČARSKIH TEKEM

BESEDILLO mag. Jerica Pavšič

FOTO Brane Petrovič

Na povabilo Vojaškega muzeja Slovenske vojske so v četrtek, 13. novembra, v mariborski Kadetnici odprli gostujočo razstavo Partizanske smučarske tekme, ki jo je pripravila muzejska svetnica iz Mestnega muzeja Idrija Milojka Magajne. Razstava je del programa ob zaznamovanju 80. obletnice partizanskih smučarskih tekem. Sestavljena je iz petih obojestranskih panojev, ki v sliki in besedi predstavljajo zgodbo o partizanskem smučarskem tekmovanju na osvobojenem cerkljanskem ozemlju januarja 1945, v takrat še okupirani Evropi. Na ogled bo do konca leta. V spomin na prve partizanske smučarske tekme od leta 1975 vsako leto konec januarja na Cerkljanskem potekajo spominske smučarske tekme, od leta 1982 pod imenom Partizanske smučine Cerkno '45.

Sredi novembra 1944 so v Cerknem organizirali smučarsko delavnico, ki jo je vodil predvojni slovenski smučar in skakalec Rudi Finžgar. Za vzpostavitev delavnice je bilo potrebnih veliko organizacijskih sposobnosti in iznajdljivosti, saj je bil kraj zaradi nemških bombardiranj precej porušen, primanjkovalo je tudi orodja, strojev in materiala. V približno dveh mesecih so v delavnici izdelali okoli 110 parov smuč. V Cerknem je bilo tako 20. in 21. januarja 1945 organizirano tekmovanje v treh smučarskih disciplinah: patroljnem teku, veleslalomu in skokih. Tekmovalce so spodbujali godba na pihala 31. divizije in številni gledalci, prisotni so bili tudi predstavniki zavezniških misij. Med smučarskimi skoki so priletela zavezniška letala in

začela odmetavati padala s pomočjo za partizansko vojsko. Ob koncu tekmovanja so organizirali zaključno prireditev ter najboljšim podelili diplome in praktične nagrade.

»Prve partizanske tekme so spodbudile in dokaz, da tudi v kriznih oziroma najtežjih razmerah življenje ne obstane ter da se lahko s športom in druženjem spodbudi veselje in zadovoljstvo tudi v najtežjih časih,« je dejala namestnica poveljnika Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje polkovnica Alenka Petek v svojem govoru ob odprtju razstave. Partizanske smučarske tekme na osvobojenem cerkljanskem ozemlju, z vseh strani obdanim s sovražnimi postojankami, so bile nekaj edinstvenega, saj so v sebi nosile vero v mir in svobodo. Bile so prava manifestacija upornega in svobodomiselnega duha slovenskega naroda. Zbrane sta na odprtju razstave nagovorila tudi direktor Mestnega muzeja Idrija dr. Miha Kosmač in načelnik Vojaškega muzeja Slovenske vojske podpolkovnik Jože Lebar. Kulturni program je oblikoval trobilni kvintet Orkestra Slovenske vojske, slovesnost je povezovala Uršula Majcen. Ob jubileju partizanskih smučarskih tekem bo kmalu izšel tudi zbornik, ki ga s številnimi avtorji pripravljajo v Združenju vojaških gornikov Slovenije. V njem bosta obravnavana tudi vloga smučanja kot oblika premikanja vojaških gorskih enot po zasneženih gorskih terenih ter razvoj gorskih enot v Slovenski vojski.

Partizanske smučine Cerkno '45 so danes prepoznavna tradicionalna prireditve, ki v športnem duhu povezuje borce slovenskega narodnoosvobodilnega partizanskega boja, pripadnike Slovenske vojske in člane Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Zveze slovenskih častnikov, Združenja vojaških gornikov Slovenije ter Zveze policijskih veteranskih društev Sever, pa tudi mlade smučarke in smučarje, saj se pred tem dogodkom v smučanju pomerijo učenci osnovnih šol s tega območja.

Milojka Magajne iz Mestnega muzeja Idrija je predstavila gostujočo razstavo.

VOJNI MUZEJ VIPAVA Z NOVO ZBIRKO

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici Janka Premrla - Vojka v Vipavi so v petek, 7. novembra, slavnostno odprli nove razstavne prostore Vojnega muzeja Vipava. Stalna muzejska zbirka o prvi svetovni vojni je v vipavski vojašnici na ogled že od leta 1992, zdaj pa je dobila pomembno izboljšavo. Pobudo za širitev prvotne muzejske zbirke je dal njen avtor, pripadnik Slovenske vojske višji štabni vodnik Mitja Močnik, pomagali pa so mu Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Vojaški muzej Slovenske vojske ter Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina-Vipava.

Zbirka vojaških ostalin, ki jo Močnik ustvarja že od leta 1978, je bila prvič predstavljena javnosti leta 1992, ko so se v vipavski vojašnici začeli usposabljeni prvi vojaški naborniki tedanje Teritorialne obrambe. Celotna muzejska zbirka se danes razteza na skoraj 300 kvadratnih metrih razstavnih površin in obsega približno 15.000 predmetov. Izmed teh jih je približno 7000 iz obdobja prve svetovne vojne, med 8000 in 9000 pa jih je razstavljenih v novih

Višji štabni vodnik
Mitja Močnik
se zbirateljstvu
posveča že dobra
štiri desetletja.

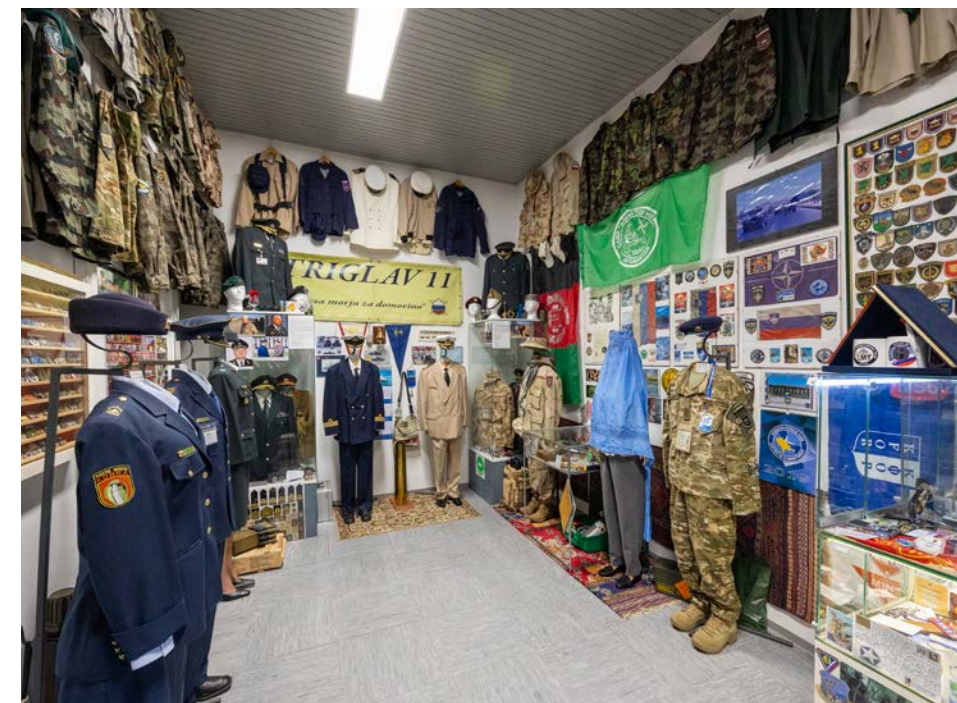
prostorih. Kot je poudaril Močnik, se je muzej v preteklosti širil v dveh fazah, v letih 1993 in 1996, pri čemer je bil poudarek prvotne zbirke predvsem na arheoloških najdbah z območja soške fronte iz časa prve svetovne vojne. Z novimi prostori, pridobljenimi na podlagi podpisanega dogovora o brezplačni uporabi objekta med Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in Slovensko vojsko leta 2016, pa je muzejska zbirka dobila širši pomen – dopolnjena je bila z eksponati iz obdobja osamosvojitvene vojne za Slovenijo ter drugih pomembnih dogodkov 20. stoletja na Primorskem.

PREDSTAVLJENA STOLETNA VOJNA ZGODOVINA SLOVENCEV

Nova razstava obiskovalca popelje skozi stoletje vojne zgodovine Slovencev – od prve svetovne vojne, razpada Avstro-Ogrske in bojev na reki Piavi, prek fašistične okupacije Primorske, poitalijančevanja primorskih otrok in zatiranja narodno zavednih Slovencev do narodnoosvobodilnega boja, s poudarkom na prekomorcih in otoku Vis. Predstavljena je tudi anglo-ameriška zavezniška uprava v letih 1945–1947. Osrednji del zbirke je posvečen jugo-

Osrednji del prenovljene zbirke
muzeja v Vipavi je namenjen
Slovenski vojski ter njenemu
delovanju v mednarodnem okolju.

slovanski vojski, Teritorialni obrambi ter osamosvojitveni vojni leta 1991, s poudarkom na dogodkih v Vipavski dolini in na Goriškem, kot so bojni spopadi v Črničah, Vrtojbi, Rožni Dolini in napad na stražnico Nova vas pri Opatjem selu. V medprostoru sta predstavljena zgodovina vipavske vojašnice od začetka gradnje leta 1911 do odhoda zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade oktobra 1991 ter življenje Janka Premrla - Vojka, po katerem se vojašnica imenuje. Predstavljeno je tudi delovanje vojašnice po osamosvojitvi, ko je v njej med drugim vse do ukinitve enote deloval 1. bataljon 62. brigade. Ob prehodu na poklicno vojsko leta 2003 je v vipavski vojašnici začel delovati Center za usposabljanje, ki je bil s preoblikovanjem Slovenske vojske leta 2013 preimenovan v Veščinski center Slovenske vojske. Zadnji razstavni prostor je posvečen Slovenski vojski, njenemu razvoju ter delovanju

v mednarodnih operacijah in na misijah v Afganistanu ter na Kosovu. Med eksponati so na ogled tudi uniforme visokih častnikov Slovenske vojske ter tujih vojsk, zemljevidi, operativne karte, kovanci, našitki in zgodovinski dokumenti.

V UREDITEV MUZEJSKE ZBIRKE VLOŽIL VELIKO SVOJEGA PROSTEGA ČASA IN DENARJA

Višji štabni vodnik Močnik je v zbiranje eksponatov in ureditev novega dela muzejske zbirke vložil več kot 2000 ur prostovoljnega dela ter velik del svojih prihrankov. »Če ne bi imel podpore družine, tega projekta ne bi mogel izpeljati. Ob strani mi stojijo tudi številni sodelavci, prijatelji, znanci in sorodniki, ki mi pomagajo pri uresničevanju zamisli ter so mi muzejske predmete podarili v trajno last,« je poudaril. V Močnikovi zbirki je še ogromno nerazstavljenih eksponatov, ki jih bo najprej sortiral, ustrezno deponiral ter pripravil za poznejšo postavitev začasnih gostujočih razstav na drugih lokacijah. V prihodnosti si želi pred muzejem v Vipavi postaviti nekaj zunanjih eksponatov, kot so orožje in vojaška vozila, kar bo potekalo v sodelovanju z Vojaškim muzejem Slovenske vojske, ki je skrbnik muzejskega objekta v Vipavi. Vojni muzej Vipava, ki je po novem izločen iz varnostnega območja vojašnice, bodo zdaj lahko obiskali tudi zunanji obiskovalci. Vhod v notranjost je urejen s ceste Vipava–Vrhpolje, urnik obiskov pa je objavljen na družbenih omrežjih muzeja, v pripravi je tudi spletna stran. Do nadaljnjega ostaja muzej odprt en konec tedna na mesec ali po predhodnem dogovoru za najavljene skupine. Z občino Vipava in tamkajšnjim turističnoinformacijskim centrom ter Območnim združenjem veteranov za Slovenijo Ajdovščina-Vipava pa iščejo rešitve, da bi bil muzej odprt vse konce tedna v mesecu. »Želim, da muzej ne bo le prostor spomina, temveč tudi prostor učenja in ponosa. Z njim želim predvsem mladim približati našo vojaško zgodovino ter okrepiti domoljubje in spoštovanje do tistih, ki so prispevali k nastanku naše države,« je pogovor sklenil višji štabni vodnik Močnik.

KO RANA NI RANA: UMETNOST VOJAŠKIH MULAŽ

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska za izdelavo mulaž uporablja poseben material: umetno kri, silikonske modelčke in posebne mase.

Mulaže so realistični modeli ran, opeklin, zlomov, amputacij in drugih poškodb, ki se uporabljajo pri usposabljanju medicinskega osebja tako na civilnem kot vojaškem področju. Njihov namen je omogočiti, da udeleženci vadijo postopke prve pomoči v čim bolj realističnih razmerah. V vojski se namreč zavedajo, da je učinkovit trening mogoč le takrat, ko so prizorišča vaj prepričljiva in vzbudijo pravi odziv. Ogledali smo si delo ekipe mulažerk Vojaške zdravstvene enote.

V prostoru Vojaške zdravstvene enote v Novem mestu stoji velika miza, na njej pa so številni pripomočki, s katerimi spretno roke mulažerk vadbence pred začetkom vojaške vaje spremenijo v »na bojišču ranjene vojake«. Pri tem so pomembni spretnost, kreativnost in strokovno medicinsko znanje. Zdravstvena tehnica in vodja mulažerk v Slovenski vojski vojaška uslužbenka Eva Kejžar Nemanič iz Vojaške zdravstvene enote se je izdelave mulaž učila predvsem s preučevanjem tega področja, ogledom spletnih videoposnetkov in raziskovanjem materialov. Formalno pa se je lani udeležila tečaja izdelave mulaž v Sežani, ki ga je organiziral Rdeči križ Slovenije. Pojasnila nam je, da pri izdelavi mulaž sodelujejo z vodji scenarijev vaj, ki določijo, kakšne naj bodo rane ali poškodbe.

MULAŽE SO REZULTAT KREATIVNOSTI IN ZNANJA

Slovenska vojska za izdelavo mulaž nabavlja poseben material: umetno kri na osnovi škroba različnih gostot, silikonske modelčke, na katere se nanese posebna masa, ki se posuši v obliki zelenega reliefa in nato nanese na rano, ter ličila različnih barvnih odtenkov. »Material, ki ga uporabljamo v zadnjih letih, je zelo kakovosten in omogoča veliko možnosti. Preden smo to področje zastavili bolj profesionalno, smo rane ustvarjali z gazo, pobarvano s flomastrom. Danes pa imamo odlične pripomočke,« je sogovornica izpostavila angažiranost Vojaške zdravstvene enote pri izboljševanju vadbenega okolja. Mulažerke same

kupijo še dodatna ličila za ustvarjanje pravih barvnih nians. Med pripomočki pa so tudi modeli šrapnelov, metkov ali kosti, ki jih vdelajo v rane, vosek, oglje in ampule umetne krvi. Veliko materialov je izdelanih iz silikona, pri izdelavi opeklin pa se dobro obnese tudi želatina, ki se namoči v vodo in nato namaže na kožo. Za učinek umazane rane oziroma posušene krvi pride v poštev tudi mleta kava. Posebna ličila v rdečkastih odtenkih pa ustvarjajo videz ran različnih globin. »Najpogostejše ustvarjamo strelne rane, rane ob amputaciji in ureznine, na civilno-vojaških vajah pa tudi odrgrnine, opekline ter odprte zlome,« je pojasnila sogovornica. Dodala je, da je pri delu nujno medicinsko znanje, saj je treba vedeti, kako je videti neka rana, obenem pa se tudi posvetujejo med sabo. »Potrebne so domišljija, kreativnost in spretnost,« je povedala vojaška uslužbenka Eva Kejžar Nemanič in potrdila, da so pri izdelavi mulaž najspretnейša prav dekleta, ki imajo izkušnje z ličenjem in se rade lotijo takšnega kreativnega izziva. »Vsi materiali so dermatološko testirani, prijazni do kože ter se odstranjujejo z milom, vodo ali odstranjevalcem ličil,« je še dodala vodja mulažerk v Vojaški zdravstveni enoti Slovenske vojske.

Med pripravo mulaž uporabljajo odslužene vojaške uniforme.

Ekipa mulažerk Vojaške zdravstvene enote poskrbi za bolj realističen videz ran in poškodb.

IMAJO TUDI VEČKRATNE MODELE UMETNIH RAN

Poleg enkratnih ran, ki jih vsakič znova ustvarijo mulažerke, uporabljajo pri urjenju medicinskih postopkov tudi modele za večkratno uporabo. Ti se nataknejo na roke ali »oblečejo« ter simulirajo odprte rane, amputacije in raztrganine. Nekateri modeli imajo celo sistem z rezervoarjem umetne krvi in cevmi, ki omogoča simulacijo arterijske krvavitve. Inštruktor z daljinskim upravljalnikom sproža curke krvi, da je scenarij čim bolj realističen. »Realističen videz ran in umetna kri pri vadbencih sprožita tudi psihološki učinek oziroma stres, kakršnega bi doživeli v resnični situaciji zdravstvenega posredovanja. Prav zato so mulaže tako pomembne,« je povedala sogovornica in dodala, da tudi druge oborožene sile, zlasti ameriška vojska, na vajah medicinskih postopkov poudarjajo pomembnost kakovosti mulaž. Znanje želi izpopolnjevati, saj v tujini, denimo v Nemčiji, potekajo specializirani tečaji, ki bi se jih rade udeležile tudi pripadnice Vojaške zdravstvene enote.

ZA STRELNO RANO POTREBUJEJO 15 MINUT

Ogledali smo si postopek izdelave štirih strelnih ran: prestrelnine noge in prsnega koša z vstopno in izstopno rano, prestrelnine rame ter rane na čelu s koščkom šrapnela. Eva Kejžar Nemanič je pojasnila, da pri vajah uporabljajo odpisane uniforme, saj jih morajo glede na rano raztrgati, razrezati in pobarvati. Skupino mulažerk trenutno sestavlja šest oziroma sedem pripadnic, ki se dobijo skupaj za vaje, imajo pa vse tudi druge delovne obveznosti v Vojaški zdravstveni enoti. Njihova razpoložljivost je zato odvisna od drugih delovnih zadalžitev. Za čim bolj realističen končni videz rane je še pomembno, koliko časa imajo mulažerke na voljo – za prestrelna rano na primer potrebujejo približno 15 minut. Nekaj časa vzame tudi priprava, saj izdelava reliefov ran skupaj s sušenjem mase traja od tri do štiri ure. »Pomembno je, da je rana narejena dovolj kakovostno oziroma trdno in lahko zdrži terenske razmere – vsaj v prvem delu, ob posredovanju,« je poudarila sogovornica. Pogosto so tudi na vajah, pri katerih vojska sodeluje z drugimi sestavi sil reševanja, zaščite in pomoči, kot je na primer vaja Letalo. Takrat imajo zaradi velikega števila ranjencev več dela in zelo raznovrstne rane, pripraviti morajo tudi do 30 vadbencev naenkrat. »Smo dobro uigran tim in si pomagamo z nasveti. Več glav več ve. Vse zelo rade opravljamo to delo, zato z veseljem sodelujemo pri različnih vajah,« je pogovor sklenila vodja mulažerk Kejžar Nemanič. Rezultat spretnega dela mulažerk lahko ocenite na fotografijah.

NAGRADNA KRIŽANKA

Foto: Luka Mitrović

							VLADAR, OBLASTNIK	POIMENOVANJE PO KAKIOSEBI	NAROČILO, UKAZ ZA IZVRŠITEV	CINK	VPREŽNI DROG	PREGOVOR							
ELEKTRIČNA PRIPRAVA, TIPALO																			
NADA, ŽELJA																			
SKOPLJEN BIK										(PIJEK)									
RAKUNJI PES VAŽUJI											DAROVALEC	VRANIČNI PRISAD							
BLIŽNJI SORODNIK																			
																			
Avtor: Vladimir Milanović, NAJETO PERO							KONJ PRI SAHU	MESTO V ITALJI, ZAHODNO OD MILANA	POLET, ZANOS	ZADETEK PRINOGO-METU	OTO VRHOVNIK	KRAJ V BRKINIH, BRKAT MOŠKI				GLAS, ZVOK			
SNEGOLOV NASTREHI																NEM. FILOZ. (IMMANUEL)			
PRIPRAVA ZA PREDENJE NITI																PIKAJOČA ŽUŽELKA			
MENIČNO POROŠTVO											KMEČKA ZADRUGA					VRTNA ZELENJAVA			
MONGOLSKI VLADAR											JUNAKINJA					KRAJ PRI KRANJU			
																	PEVEC KOSMAČ		
																	IZDELOVA-LEC METEL		
POVRŠIN-SKAMERA									KITAJSKA PROVINCA								ČETRTRI PLANET OD SONCA		
									GRENKA PIJACA								PES		
SLOVENSKI PISAČELJ (DUŠAN)												JUREKOŠIR				SL. SMUČAR (PETER)			
												ZDRAVILNA RASTLINA				ARKADA, SVOD			
							RUSKI VLADAR	TOGOST										OLIMPIJSKE IGRE	
								PEVKA BOTO										DWIGHTEISENHOWER	
STOTINKA FRANKA																VISOK MONOLIT			
																LANTAN			
KOVINA ZA LETALSKE DELE																ČEŠKI REŽISER VAVRA			
VELIKA SLABOST, ŠIBKA TOČKA																	VOZ NA DVEH KOLESIH, CIZA		

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
EVAKUACIJA.

Nagrade prejmejo:

- Marica Renko, Maistrova 5, 6250 Ilirska Bistrica,
- Karolina Žinko, Bolečka vas 6c, 2323 Ptujška Gora,
- Oliver Leskovšek, Ljubljanska cesta 62, 3000 Celje.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilno rešitev tokratne križanke nam pošljite do **srede, 17. decembra 2025**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

SOLZE
ŽIVLJENJA

Solze, jok in žalost niso vrednote vojaških oseb, saj kvečjemu izražajo šibkost ter nemoč. Pogumen, močan, usposobljen in predan pripadnik Slovenske vojske prejme medalje in priznanja. Vendar je marsikatera pot do uspeha tlakovana s solzami nemoči, razočaranj, žalosti in izgube.

Solze v življenju pritečejo iz številnih nagibov. Najosnovnejši je odziv na telesno bolečino: dojenček joka, ko je lačen ali ga kaj boli, odrasel pa ob kakšni poškodbi ali bolezni. Solze nam privrejo tudi ob izgubi ljubljene osebe, ob žalostnih dogodkih ter spoprijemanju z nemočjo in osamljenostjo. Pogosto jok spremlja tudi lepe trenutke življenja – ko smo močno ganjeni ob rojstvu otroka ali ko se po dolgem času srečamo z ljubljeno osebo, kot na primer ob prihodu z misije. Jok lahko odraža tudi notranji nemir, utrujenost, nakopičen stres, solze pa predstavljajo notranji ventil za sprostitve te napetosti. Jok tako ni zgolj telesni odziv na trenutno stanje duha, temveč predvsem izraz notranjega doživljanja, ki povezuje telesnost, duševnost in duhovnost človeka. Solze so lahko dar in nas povežejo z našim resničnim bistvom ter ustvarjajo območja sočutja in bližine do bližnjih.

Solze delujejo očiščevalno na več ravneh. Psihološko gledano delujejo kot ventil, ki sprosti napetost. Zato se po joku pogosto počutimo lažje, kot bi odložili breme. Čustveno gledano nam solze pomagajo predelati izgubo in notranjo bolečino. Jok pomaga, da se bolečina pokaže na površju. S tem bolečina ne izgine, vendar se preobrazi in postane znosna. To je še zlasti pomembno med žalovanjem. Z duhovnega vidika pa imajo solze globok pomen. Cerkevni očetje so govorili o solzah kesanja, ko človek v odnosu do Boga spozna svojo zablodo in sebičnost ter zajoka nad svojim grešnim življenjem. Solze kesanja so solze preobrazbe, ki našo egoistično notranjost odprejo za dobroto, ljubezen in sočutje do bližnjega. Notranje rane se kažejo skozi solze in jok.

Človek se v življenju celostno razvija in raste. Tako kot ob veselih trenutkih poje in pleše, v trenutkih bolečine in žalosti joka. Oboje je treba sprejeti in izraziti. Poveljujoči si zagotovo ne želijo »cmeravega« vojaka, ki beži pred odgovornostjo, nenehno tarna, se smili samemu sebi ali celo s solzami izsiljuje. Zavedajmo se, da so jok in solze del življenja, ki nam pomagajo predelovati naše notranje stanje. Zato niso zgolj znamenje šibkosti, temveč del procesa, ki se dogaja v človekovi notranjosti.

VVU IX. r. Dominik Tikvič, VVIK

Prebrali smo zbornik

RESEARCH
HANDBOOK ON
CIVIL-MILITARY
RELATIONS

Zbornik z naslovom *Research Handbook on Civil-Military Relations*, ki so ga uredili Aurel Croissant, David Kuehn in David Pion-Berlin ter je izšel pri založbi Elgar, predstavlja celovito analizo civilno-vojaških odnosov v sodobnem svetu. Ti so pomembni za razumevanje dinamike med vojaškimi in civilnimi oblastmi. Najpomembnejše vprašanje civilno-vojaških odnosov je demokratičen nadzor nad vojsko, ki zahteva, da vse odločitve, povezane z obrambo države, sprejemajo demokratično izvoljeni predstavniki oblasti. Tako se zagotavlja legitimnost vojske v sodobni družbi in ustvarjajo pogoji za njeno učinkovito delovanje.

V zborniku je zbranih 30 znanstvenih in strokovnih prispevkov 29 avtorjev iz različnih držav. Med njimi sta tudi dr. Marjan Malešič in dr. Maja Garb. V svojem prispevku razpravljata o podpori javnosti vojski, ki je pomembna za doseganje legitimnosti v družbi. Legitimnost delovanja oboroženih sil je namreč odvisna tudi od javnega mnenja. Podatki raziskave World Values Survey za obdobje 2017–2020 kažejo, da je vojska po vsem svetu v povprečju deležna visoke stopnje zaupanja, in sicer 64 odstotkov, vendar se to med posameznimi državami močno razlikuje, kar je posledica različnih zgodovinskih, družbenih in političnih dejavnikov.

Zvonko Krunic, KIZC

DIGITALNE POTI ZNANJA V
SLOVENSKI VOJSKI

BESEDILO naddesetnica Andreja Lepenik, PDRIU

Digitalna transformacija je v zadnjih letih močno zaznamovala tudi vojaško izobraževanje in usposabljanje. Napredne tehnologije, spletne učilnice in digitalna orodja so postali nepogrešljiv del učnega okolja, ki omogoča večjo dostopnost, prilagodljivost in kakovost izobraževanja. E-izobraževanje je pri tem eden glavnih stebrov sodobne digitalne preobrazbe, saj omogoča stalno izpopolnjevanje kadra ne glede na čas, kraj ali razpoložljive vire. Njegova vloga je danes prepoznana kot stalnica sodobnega usposabljanja tako v Slovenski vojski kot v širšem javnem sektorju.

Center za e-izobraževanje Ministrstva za obrambo, ki povezuje in podpira digitalno učenje, je v zadnjih letih postal pomemben gradnik sistema vseživljenjskega učenja v obrambnem okolju. E-učilnico uporablja že več kot 30.000 uporabnikov, kar potrjuje, da digitalno podprto izobraževanje ni več dopolnitev klasičnih oblik poučevanja, temveč njihov enakovreden del. Uporabnikom omogoča učenje v svojem tempu, stalno dostopnost vsebin in sodobne interaktivne pristope, ki krepijo samostojnost ter odgovornost pri učenju.

Z raziskovanjem digitalnih kompetenc učiteljev in inštruktorjev vojaškega izobraževanja in usposabljanja sem pod mentorstvom profesorice dr. Nade Trunk Širca želela ugotoviti, koliko so izvajalci pripravljeni vključevati digitalne tehnologije v vse faze pedagoškega procesa, od načrtovanja in priprave na pouk do izvedbe, vrednotenja ter refleksije svojega dela. Pri tem sem izhajala iz evropskega okvira digitalnih kompetenc izobraževalcev (DigCompEdu) in Akcijskega načrta za digitalno izobraževanje (2021–2027) Evropske komisije, ki poudarjata pomen digitalne pismenosti učiteljev kot pomembnega dejavnika kakovostnega izobraževanja. Rezultati raziskave so pokazali, da učitelji in inštruktorji digitalna orodja najpogosteje uporabljajo pri pripravi na pouk, redkeje pa pri izvedbi in ocenjevanju znanja. Kljub temu večina prepoznava pomembno vlogo digitalnih tehnologij in izraža visoko motivacijo za dodatna usposabljanja. Izpostavljena je predvsem potreba po sistematični podpori, didaktičnem usposabljanju in izmenjavi dobrih praks. Digitalna orodja lahko pomembno prispevajo k večji individualizaciji, preglednosti in sodelovalnemu učenju, vendar le, če so uporabljena premišljeno in skladno z učnimi cilji. Pomen raziskave presega zgolj ugotavljanje trenutnega stanja. Predstavlja prispevek k razumevanju, kako lahko razvoj digitalnih kompetenc postane izhodišče za nadaljnjo digitalno preobrazbo vojaškega izobraževanja. Digitalizacija namreč ni le tehnološka sprememba, temveč sprememba kulture učenja od vloge učitelja in inštruktorja do načina vrednotenja znanja ter spodbujanja kritičnega mišljenja.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:
EVING, Eva Veber s. p.

TISK: Mabo Grafika

NAKLADA: 8700 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:
Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradno stališče Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 22. decembra 2025.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

Foto: Bruno Toič

PREDNOVOLETNO SREČANJE UPOKOJENK IN UPOKOJENCEV MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš vabita na tradicionalno prednovoletno srečanje upokojenk in upokojencev, ki bo

v ponedeljek, 8. decembra, ob 13. uri v športni dvorani Vojašnice Edvarda Peperka na Leskoškovi 7 v Ljubljani.

Vljudno vabljeni!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

